

**Pārskats par
Gulbenes novada pašvaldības
rīcības programmas
“Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas
sistēma un ieviešanas plāns 2024.-2028.gadam”
ieviešanu 2025./2026. mācību gadā**

Rīcības programma “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns” Gulbenes novada pašvaldībā

Gulbenes novada pašvaldības rīcības programma “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns” 2024.-2028. gadam Gulbenes novada pašvaldības domes sēdē tika apstiprināta 2023. gada 26. oktobrī (protokols Nr.17; 36p). Rīcības programma “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns” (turpmāk – PMP plāns) ir izstrādāta, lai pašvaldībā samazinātu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas (turpmāk – PMP) riskus¹, panākot to, ka pēc iespējas visi novada bērni un jaunieši iegūst pilnvērtīgu pamatzglītību.

PMP plāna ieviešanas un uzraudzības sistēmas pamatuzdevums ir nodrošināt savlaicīgu un rezultatīvu sistēmas īstenošanos, PMP prevencijas aktivitāšu ieviešanu un analīzi. Uzraudzības pamatā ir regulārs izvērtējums par to, vai un kā tiek īstenotas rīcības programmā noteiktās aktivitātes.

2026. gada 9. jūnijā ar Gulbenes novada pašvaldības izpilddirektora pienākumu izpildītāja rīkojumu Nr. GND/3.5/26/66 “Par darba grupas izveidošanu, īstenojot Gulbenes novada pašvaldības rīcības programmu “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns” 2024.-2028.gadam” tika atkārtoti izveidota darba grupa, aktualizējot tās sastāvu, un tajā ir pārstāvji no Gulbenes novada Izglītības pārvaldes, sociālā dienesta, bāriņtiesas, jauniešu centra “Bāze”, Pašvaldības policijas un vispārējās izglītības iestādēm.

PMP plāna īstenošanā ir iesaistītas Gulbenes novada vispārējās izglītības iestādes, Gulbenes novada Izglītības pārvalde (turpmāk – Izglītības pārvalde), Gulbenes novada sociālais dienests (turpmāk – Sociālais dienests), Gulbenes novada bāriņtiesa (turpmāk – Bāriņtiesa), Gulbenes novada Pašvaldības policija (turpmāk – Pašvaldības policija) un Gulbenes novada jauniešu centrs “Bāze” (turpmāk – Jauniešu centrs) (visi kopā saukti arī – sadarbības partneri).

¹ PMP riski – apstākļi vidē vai izglītojamā personībā, kas traucē sekmīgu mācību procesu un var novest pie mācību pārtraukšanas. Tie var būt saistīti gan ar izglītojamā sociālo vidi un veselību, gan ar mācību vidi izglītības iestādē, gan ar izglītojamā ģimeni, gan ar viņa ekonomisko situāciju.

I. Rīcības programma “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns” 2025./2026. mācību gadā

Sistēmas ieviešanas uzraudzības pamatā ir regulārs izvērtējums par to, vai un kā tiek īstenotas rīcības programmā noteiktās aktivitātes. Izglītības pārvaldes uzdevums ir regulāri iegūt un apkopot informāciju no sadarbības partneriem, tādējādi organizējot izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas ieviešanu.

Veicot informācijas apkopojumu par PMP plāna ieviešanu pašvaldībā, tika iegūta informācija no izglītības iestādēm, Izglītības pārvaldes, Sociālā dienesta, Bāriņtiesas, Jauniešu centra un Pašvaldības policijas.

1. Bērniem un jauniešiem atvērta, draudzīga, droša un atbalstoša vide novadā UNIVERSĀLĀ PREVENCIJA (A1)

(A.1.1.) Lai uzraudzītu PMP plāna ieviešanas gaitu un turpinātu aktivitāšu plānošanu PMP risku mazināšanai bērnu un jauniešu vidū, 2025./2026. mācību gadā notika divas darba grupas sanāksmes, kuru laikā tika diskutēts par izglītojošu un citu preventīvu pasākumu īstenošanu izglītības iestādēs un citās pašvaldības institūcijās, kā arī par aktivitāšu īstenošanai nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem. Tika izstrādātas veidlapas informācijas fiksēšanai sadarbības partneriem. Darba grupas sastāvs tika aktualizēts, lai tajā regulāri varētu piedalīties tie speciālisti, kuri ikdienā strādā ar PMP riska bērniem, jauniešiem un viņu ģimenēm.

Darba grupas ieskatā PMP plāna īstenošanā nākamajam periodam nav jāveic izmaiņas vai uzlabojumi, jo secināts, ka PMP plāna īstenošana kopš 2024.gada jau ir nesusi pozitīvus ieguvumus, piemēram:

- ir uzlabojusies sadarbība ar vecākiem, kā arī starp pedagogiem un atbalsta personālu;
- plāna īstenošanā iesaistās visas institūcijas, speciālisti ir motivēti sadarboties;
- ir apzināti pieejamie resursi;
- veidojas pārredzama sistēma vienotai rīcībai;
- PMP plāns ir bērncentrēts un kalpo kā atbalsta rīks plānošanai un darbam izglītības iestādēs;
- tiek plānotas un realizētas daudzveidīgas aktivitātes, lai sekmīgāk iesaistītu ikvienu izglītojamo skolas dzīvē un veicināti pozitīvas emocijas ikdienā.

Kā lielākie izaicinājumi PMP plāna īstenošanā darba grupas ieskatā ir:

- izglītojamo motivācijas uzturēšana,
- cilvēkresursu un finanšu trūkums;
- pilnvērtīga vecāku iesaiste, vecāku izpratnes veicināšana par situāciju nopietnību, vecāku atbalsts situāciju risināšanā.

(A.1.2.) Starpinstitūciju sadarbība tiek īstenota saskaņā ar “Institūciju sadarbības kārtība izglītojamo problēmsituāciju risināšanā”, kas 2019. gada 29. augustā apstiprināta Gulbenes novada pašvaldības domes sēdē (protokols Nr.14, 12.§). Apkopojot institūciju sniegto informāciju, secināms, ka regulāra starpinstitucionālā sadarbība ir viens no būtiskākajiem instrumentiem PMP risku mazināšanā. 2025./2026. mācību gadā izglītības iestādēm visbiežāk sadarbība notikusi ar Sociālo dienestu, Bāriņtiesu, Valsts un Pašvaldības policiju, Izglītības pārvaldi, kā arī citām institūcijām (piemēram, Ģimenes atbalsta centru “Saule”, probācijas dienestu, medicīnas speciālistiem, ģimeņu asistentiem), taču ir notikusi sadarbība arī ar citu novadu sociālajiem dienestiem un bāriņtiesām, kā arī ar Bērnu aizsardzības centru.

Izglītības iestādes kopumā norāda uz pārskata periodā notikušām regulārām starpinstitūciju sanāksmēm un operatīvu informācijas apmaiņu par izglītojamo kavējumiem,

uzvedības problēmām, vardarbības riskiem, atkarību profilaksi, mācību pielāgojumiem un ģimeņu situācijām. Gulbenes novada Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupas ietvaros tika risināti četri individuālie gadījumi, kas saistīti ar izglītojamo ilgstošu skolas neapmeklēšanu, mācību stundu neattaisnotiem kavējumiem un izaicinošu, traucējošu uzvedību.

Starpinstitucionālās sadarbības rezultātā organizēti arī preventīvi pasākumi, piemēram, Valsts policijas reids ar kinologu un dienesta suņiem, kā arī nodrošināta pēctecības sadarbība starp pirmsskolām un skolām, lai sekmētu veiksmīgu bērnu pāreju uz pamatizglītību.

Vienlaikus vairākas izglītības iestādes norāda uz izaicinājumiem – ne vienmēr izdodas sasniegt ilgtermiņa rezultātus kavējumu mazināšanā, atsevišķos gadījumos sadarbība ar citām pašvaldībām nav pietiekami operatīva. Sešās izglītības iestādēs starpinstitūciju sanāksmes netika organizētas, jo situācijas tika risinātas ar iestāžu rīcībā esošajiem resursiem, taču tām notika saziņa ar Sociālo dienestu un/vai Bāriņtiesu, lai saņemtu konsultāciju, pārrunātu kādu atsevišķu gadījumu vai sniegtu informāciju pēc pieprasījuma.

2026.gada februārī Izglītības pārvalde organizēja individuālas sarunas ar katru izglītības iestādi par paveikto/sniegto un plānoto atbalstu skolēniem, kuri atkārtoti mācās kādā no klasēm, kā arī par darbu ar 9.klases skolēniem, kuriem ir risks nenokārtot kādu no centralizētajiem eksāmeniem. Sarunu laikā tika meklēti risinājumi dažādām izglītojamo situācijām. Aizvadītajā mācību gadā 9. klasēs kopumā mācījās 153 skolēni, no kuriem 19 bija atbrīvoti no valsts pārbaudījumu kārtošanas. Uz latviešu valodas eksāmenu neieradās viens skolēns. No skolēniem, kuri piedalījās eksāmenā, to sekmīgi nokārtoja 98,5 %, savukārt divi skolēni jeb 1,5 % eksāmenu nenokārtoja. Uz matemātikas eksāmenu neieradās divi skolēni. No skolēniem, kuri piedalījās eksāmenā, to sekmīgi nokārtoja 96,2 %, savukārt seši skolēni jeb 3,8 % eksāmenu nenokārtoja.

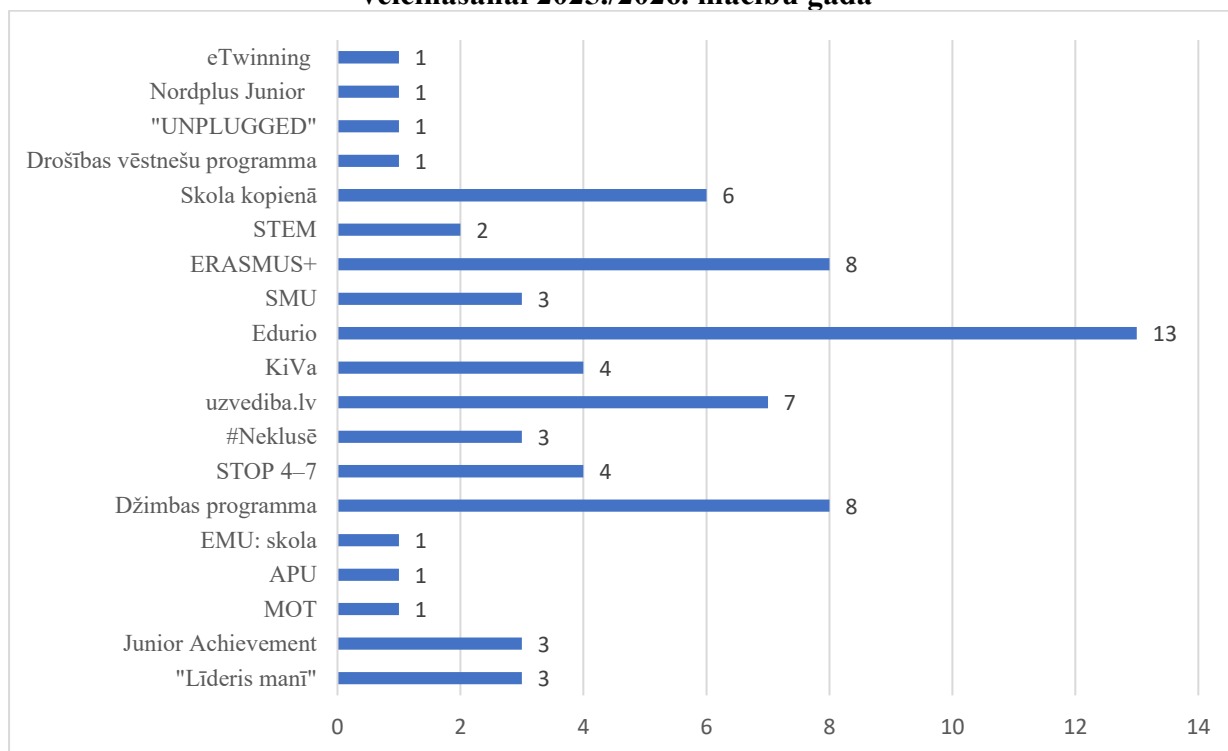
Kopumā izglītības iestāžu pieredze apliecina, ka regulāra starpinstitucionālā sadarbība ir būtiska PMP riska izglītojamo atbalstam, tomēr nepieciešams turpināt stiprināt institūciju savstarpējo komunikāciju, savlaicīgu informācijas apmaiņu un vienotu rīcību, lai panāktu noturīgākus rezultātus skolēnu kavējumu un citu riska faktoru mazināšanā.

(A.1.3.) Izglītības pārvalde, saņemot informāciju no sadarbības partneriem par iespējām personības pilnveidei, to pārsūtīja izglītības iestādēm tālākai nodošanai savu audzēkņu vecākiem skolvadības sistēmā “E-klase”. Par Gulbenes novada Izglītības pārvaldes struktūrvienības “Ģimenes izglītības un atbalsta centrs” (turpmāk – Ģimenes izglītības un atbalsta centrs) organizētajiem pasākumiem Gulbenes novada iedzīvotājiem, t.sk. bērnu un jauniešu vecākiem par tādām tēmām kā “zaļā domāšana”, “finanšu pratība” un “rokdarbi no otrreiz pārstrādātiem materiāliem”, informācija nodota gan caur izglītības iestādēm, gan publicēta Gulbenes novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) oficiālajā tīmekļvietnē un Pašvaldības un Izglītības pārvaldes sociālo tīklu kontos. Vienlaikus informācija par pasākumiem tika sagatavota arī drukātā formātā kā afišas, kā arī tika izmantoti personiskie kontakti un cilvēki tika uzrunāti mutiski.

Informācija par personības pilnveides iespējām tika izplatīta, izmantojot daudzveidīgus komunikācijas kanālus, tādējādi nodrošinot plašu mērķauditorijas sasniedzamību un veicinot vecāku un sabiedrības informētību par pieejamajām aktivitātēm.

(A.1.4.) 2025./2026. mācību gadā visās Gulbenes novada vispārējās izglītības iestādēs tika izmantoti dažādi rīki un programmas izglītojamo labbūtības noskaidrošanai un veicināšanai.

Izglītības iestāžu skaits, kuras īstenoja programmas izglītojamo labbūtības veicināšanai 2025./2026. mācību gadā

1. diagramma

Īss programmu un rīku raksturojums:

- Līderis manī – līderības, atbildības un personības izaugsmes programma.
- Junior Achievement – uzņēmējdarbības, finanšu prasmes un karjeras izglītības programma.
- SMU (Skolēnu mācību uzņēmums) – praktiska uzņēmējdarbības pieredze, veidojot un attīstot savu mācību uzņēmumu.
- MOT – programma jauniešu motivācijas, drosmes un sociāli emocionālo prasmju attīstīšanai.
- APU – atbalsts pozitīvas uzvedības veidošanai un drošas mācību vides stiprināšanai.
- EMU: Skola – emocionālās veselības un labbūtības veicināšanas programma skolās.
- Džimbas programma – personīgās drošības, robežu un vardarbības prevencijas programma bērniem.
- STOP 4-7 – agrīnās intervences programma 4-7 gadus veciem bērniem ar uzvedības grūtībām, iesaistot arī vecākus un pedagogus.
- #Neklusē – mobinga un vardarbības novēršanas programma, kas veicina drošu skolas vidi.
- uzvedība.lv – praktiski metodiskie materiāli pozitīvas uzvedības un sociāli emocionālo prasmju attīstīšanai.
- KiVa - zinātniski pamatota mobinga novēršanas programma.
- Edurio – aptauju un datu analīzes platforma skolas klimata, labbūtības un mācību procesa izvērtēšanai.
- Erasmus+ - starptautiskās sadarbības un profesionālās pilnveides programma.
- STEM – dabaszinātņu, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas prasmju attīstīšanas projekti.
- Skola kopienā – ESF+ projekts, kas stiprina sadarbību starp skolu, ģimeni un kopienu un sniedz atbalstu skolēniem.

- Drošības vēstnešu programma – veicina drošu, atbildīgu rīcību un vardarbības prevenciju skolā.
- UNPLUGGED – atkarību profilakses programma pusaudžiem, attīstot dzīves prasmes un kritisko domāšanu.
- Nordplus Junior – Baltijas un Ziemeļvalstu izglītības sadarbības programma pieredzes apmaiņai.
- eTwinning – starptautiska digitāla sadarbības platforma izglītības iestādēm kopīgu mācību projektu īstenošanai.

Izglītības iestādes izmanto daudzveidīgas programmas un rīkus, kas viens otru papildina, proti, tās veicina drošību, labbūtību, sociāli emocionālās prasmes, pozitīvu uzvedību, uzņēmējspējas, starptautisko sadarbību un pedagogu profesionālo pilnveidi. Visplašāk izmantotas ir tādas programmas, projekti un rīki kā Edurio, Džimbas programma, Erasmus+, uzvedība.lv, KiVa un ESF+ projekts Nr. 4.2.3.1/1/24/I/001 “Skola-kopienā” (turpmāk – projekts “Skola-kopienā”).

2026. gada septembrī Jauniešu centrs Gulbenes novada vidusskolas 7. un 9. klašu skolēniem organizēja saliedēšanās aktivitātes, kurās cita starpā tika aktualizēts arī jautājums par mobingu. Nodarbībā piedalījās 57 jaunieši. Saliedēšanās aktivitātes tika organizētas arī Tirzas pamatskolas 9. klases un Rankas pamatskolas 7. klases skolēniem un šajās aktivitātēs kopā iesaistījās 20 jaunieši.

Programmu un aktivitāšu daudzveidība apliecina, ka katra izglītības iestāde un Pašvaldības institūcijas mērķtiecīgi meklē un īsteno risinājumus, kas vislabāk atbilst izglītojamo vajadzībām, stiprinot drošu, iekļaujošu un atbalstošu mācību vidi, kā arī veicinot saliedētību un mobinga risku mazināšanu.

(A.1.5.) Pēc izglītības iestāžu aptaujas datiem secināms, ka 2025./2026. mācību gadā 9 no 13 izglītības iestādēm (69%) ir izveidota vai īpaši pielāgota telpa emociju stabilizēšanai un individuālām sarunām. Savukārt 4 izglītības iestādēm (31%) atsevišķa telpa nav izveidota – tiek izmantoti vadības kabineti, logopēda vai sociālā pedagoga kabineti, pirmsskolās grupu telpas, guļamtelpas vai miera stūrīši. 3 izglītības iestādes jau ir iecerējušas telpu vai vides pilnveidošanu tuvākajā nākotnē.

Lielākā daļa Gulbenes novada izglītības iestāžu jau ir izveidojušas vai pielāgojušas telpas emocionālā atbalsta sniegšanai. Pārējās iestādes izmanto alternatīvus risinājumus un pakāpeniski plāno attīstīt piemērotu vidi atbilstoši savām iespējām un izglītojamo vajadzībām.

MĒRKTIECĪGĀ PREVENCIJA (A2)

(A.2.1.) Visās izglītības iestādēs darbā ar PMP riska bērniem un jauniešiem pēc nepieciešamības tiek izmantota starpinstitūciju sadarbība. 2025./2026. mācību gadā atbalsts tika nodrošināts, iesaistot gan pašu izglītības iestāžu atbalsta personālu (psihologus, sociālos un speciālos pedagogus, logopēdus, karjeras konsultantus), gan pašvaldības un valsts institūciju speciālistus. Biežākie sadarbības partneri bija Ģimenes izglītības un atbalsta centrs, Sociālais dienests, Bāriņtiesa, Valsts un Pašvaldības policija, Bērnu aizsardzības centrs, kā arī projekta “Skola-kopienā” mentori.

2025./2026. mācību gadā Pašvaldības policija apmeklēja Gulbenes novada vidusskolu, Rankas un Lizuma pamatskolas. Apmeklējumu laikā pārrunāti jautājumi par aktualitātēm bērnu un jauniešu lokā, par nepilngadīgo visbiežāk izdarītajiem pārkāpumiem un paredzēto atbildību par tiem, kā arī par ceļu satiksmes noteikumiem un drošas vides nodrošināšanu. Kopumā nodarbībās ar Pašvaldības policijas pārstāvjiem piedalījās 107 izglītojamie.

Regulāra sadarbība starp izglītības iestādēm, pašvaldības un valsts institūcijām stiprina preventīvo darbu un veicina drošas un atbalstošas mācību vides veidošanu.

(A.2.2.) 12 no 13 izglītības iestādēm sniedza informāciju par nodrošināto informācijas pieejamību un rīcību krīzes situācijās. Atbildes liecina, ka izglītības iestādēs ir nodrošināta informācijas pieejamība par rīcību krīzes situācijās, un tā tiek regulāri aktualizēta. Izglītības iestādēs ir izstrādāti rīcības algoritmi un iekšējās kārtības dažādām krīzes situācijām (ugunsgrēks, gaisa apdraudējums, vardarbība, veselības apdraudējums u.c.), informācija tiek ievietota E-klasē, iestāžu mājaslapās un izvietota informatīvajos materiālos.

Līdztekus informācijas nodrošināšanai regulāri tiek organizētas praktiskās evakuācijas mācības, drošības nodarbības un preventīvi pasākumi, sadarbojoties ar Valsts un Pašvaldības policiju, VUGD, Zemessardzi, kinologiem un citiem sadarbības partneriem. Skolēni un pirmsskolas vecuma bērni apgūst rīcību ārkārtas situācijās, drošību internetā, atkarību profilaksi, emocionālās veselības un palīdzības meklēšanas prasmes. Viena izglītības iestāde informāciju par šo jautājumu nesniedza.

Izglītības iestādes sistemātiski pilnveido gatavību rīcībai krīzes situācijās, apvienojot preventīvo izglītošanu ar praktiskām mācībām un starpinstitūciju sadarbību.

PIELĀGOTĀ PREVENCIJA (A3)

(A.3.1.) Projekta "Skola-kopienā" ietvaros mentorings tika nodrošināts 3 Gulbenes novada jauniešiem.

Jauniešu centrs 2026. gada pavasarī uzsāka īstenot projektu "Krustojums M", kura mērķis ir izveidot ilgtspējīgu mentorēšanas atbalsta sistēmu jauniešiem Gulbenes novadā. Projekta ietvaros jau veikta jauniešu vajadzību izpēte un organizētas mentoru apmācības, kurās tika sagatavoti 20 mentori. Mentorēšanas pilotprojekts paredzēts 5 jauniešiem ar ierobežotām iespējām. Projekta laikā tiks izstrādāts informatīvs atbalsta materiāls jauniešiem, kā arī ir izstrādāta mentorēšanas kārtība, nosakot vienotu jauniešu iesaistes, atbalsta koordinēšanas un mentorēšanas procesa organizēšanu. Tas veido pamatu ilgtspējīgai mentorēšanas sistēmai Gulbenes novadā.

Gulbenes novads iesaistās projektā "Proti un dari", kura mērķis ir attīstīt mērķa grupas jauniešu vecumā no 15 līdz 29 gadiem (ieskaitot), kuri nemācās, nestrādā, neapgūst arodu un nav reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieki, prasmes un veicināt viņu iesaisti mācību pasākumos un izglītības ieguvē. Projektā darbojas trīs mentori, kuri sniedz individuālu atbalstu un veic mentoringa funkcijas jauniešiem, kas iesaistās projektā. Šajā periodā projekta iespējas izmantoja 5 jaunieši.

Gulbenes novadā tiek attīstītas un pilnveidotas jauniešu mentorēšanas iespējas, nodrošinot individuālu atbalstu jauniešiem ar dažādām vajadzībām un ierobežotām iespējām. Īstenotie projekti veido pamatu vienotai un ilgtspējīgai mentorēšanas sistēmai novadā, vienlaikus palielinot jauniešu iesaisti izglītībā un personīgajā izaugsmē.

2. Ģimenes un iesaistītā personāla kompetenču un prasmju paaugstināšana UNIVERSĀLĀ PREVENCIJA (B1)

(B.1.1.) 2025./2026. mācību gadā Izglītības pārvalde neorganizēja profesionālās kompetences pilnveides seminārus izglītības iestāžu vadītājiem un viņu vietniekiem par iestādes vērtībām un normatīvajos aktos noteikto izkopjamo 12 tikumu iedzīvināšanu, jo pārskata periodā nebija pieejams atbilstošs mācību piedāvājums. Vienlaikus izglītības iestādes norāda, ka vadības komandas un pedagogi piedalījās dažādos citu organizatoru profesionālās pilnveides pasākumos par sociāli emocionālo mācīšanos, iekļaujošo izglītību, bērnu tiesību aizsardzību, drošību, līderību un citām ar audzināšanas darbu saistītām tēmām, kas netieši sekmē arī iestādes vērtību stiprināšanu.

(B.1.2.) Projekta “Skola-kopienā” ietvaros 2026. gada 8. un 9. jūnijā Ģimenes izglītības un atbalsta centrā tika organizētas supervīzijas pedagogiem un atbalsta speciālistiem, kuri projektā sniedza atbalstu izglītojamajiem lasītprasmes veicināšanā un PMP risku mazināšanā. Papildus projekta supervīzijām vairākās izglītības iestādēs profesionālais atbalsts pedagogiem tika nodrošināts arī citās formās – skolu psihologu un sociālo pedagogu supervīzijās, individuālās konsultācijās un atbalsta supervīzijās, ko organizēja Ģimenes izglītības un atbalsta centra speciālisti. Supervīzijas veicināja pedagogu un atbalsta speciālistu profesionālo pārliecību, palīdzēja rast efektīvākus risinājumus darbā ar izglītojamajiem, stiprināja sadarbību un prasmes saglabāt profesionālo līdzsvaru ikdienas darbā, sniedzot jaunas idejas un praktiskus risinājumus turpmākajam darbam.

Supervīzijas nodrošināja nozīmīgu profesionālo atbalstu pedagogiem un atbalsta speciālistiem, pilnveidojot viņu kompetences, stiprinot profesionālo noturību un sekmējot kvalitatīvāku atbalstu izglītojamajiem.

(B.1.3.) Visās 13 Gulbenes novada vispārējās izglītības iestādēs mācību gada laikā tika organizētas kopīgas aktivitātes izglītojamajiem, viņu vecākiem un personālam, stiprinot sadarbību un piederības sajūtu izglītības iestādei. Visbiežāk tika organizēti ģimeņu, Tēvu dienas, Mātes dienas un Ziemassvētku pasākumi, sporta un saliedēšanās aktivitātes, radošās darbnīcas, gadskārtu svētki, tirdziņi, atvērto durvju dienas, labdarības akcijas un citi kopienas pasākumi. Vairākās izglītības iestādēs vecāki aktīvi iesaistījās pasākumu plānošanā un īstenošanā, teritorijas labiekārtošanā, klašu aktivitātēs, Vecāku padomes darbā un sociālajās iniciatīvās.

Izglītības iestādes mērķtiecīgi veicināja ģimeņu iesaisti un sadarbību, īstenojot daudzveidīgas kopienas aktivitātes, kas stiprināja piederības sajūtu, savstarpējo sadarbību un pozitīvu skolas vidi.

(B.1.4.) No 13 izglītības iestādēm 7 norādīja, ka pārskata periodā organizēta vai nodrošināta speciālistu profesionālā pilnveide sensitīvu tēmu jomā, savukārt 6 iestādes informēja, ka šādas mācības netika organizētas vai informāciju nesniedza. Visbiežāk kompetenču pilnveide bija saistīta ar bērnu tiesību aizsardzību (4 iestādes), vardarbības prevenciju, bērnu drošību un nevardarbīgu komunikāciju (3 iestādes), iekļaujošo izglītību un starpinstitucionālo sadarbību (2 iestādes), kā arī sociāli emocionālo prasmju un drošas skolas vides stiprināšanu, īstenojot programmas "KiVa", "Līderis manī" un "Džimbas drošības programma" (2 iestādes). Iegūtās zināšanas tiek izmantotas ikdienas darbā, stiprinot drošu un atbalstošu vidi bērniem un jauniešiem.

Speciālistu profesionālās kompetences pilnveide par sensitīvām tēmām pārskata periodā tika īstenota vairāk nekā pusē izglītības iestāžu, galvenokārt stiprinot zināšanas bērnu tiesību aizsardzības, drošības, vardarbības prevencijas un iekļaujošās izglītības jautājumos. Vienlaikus monitoringa dati liecina, ka profesionālās pilnveides iespējas šajā jomā nav vienmērīgi nodrošinātas visās izglītības iestādēs.

(B.1.5.) 2025./2026. mācību gada laikā izglītības iestādēs un pašvaldībā tika organizēti daudzveidīgi izglītojoši pasākumi vecākiem un ģimenēm. Izglītības iestādes īstenoja vecāku lekcijas, seminārus un informatīvos pasākumus par bērnu attīstību, audzināšanu, karjeras izglītību, lasītprasmes attīstību, sociāli emocionālo prasmju pilnveidi, speciālajām vajadzībām un atbalsta iespējām. Vecākiem tika nodrošinātas individuālas konsultācijas ar atbalsta personālu, organizētas tikšanās ar speciālistiem, vecāku vakari, Atvērto durvju dienas un informācija par valsts un pašvaldības piedāvātajām atbalsta programmām, tostarp STOP 4–7, BKUS e-apmācībām un citiem izglītojošiem resursiem. Daudzās izglītības iestādēs tika

veicināta vecāku aktīva iesaiste skolas un pirmsskolas dzīvē, organizējot kopīgus pasākumus un sadarbojoties ar vecāku padomēm.

Papildus Pašvaldības atbalsta institūcijas nodrošināja mērķtiecīgus pasākumus ģimenēm. Ģimenes izglītības un atbalsta centrā tika organizēta tikšanās ar Ingrīdu Supi par Atbalsta mājas "Brīvupes" pakalpojumiem un bērnu attīstību veicinošām nodarbībām, nodarbība "Lasītprasmes pamatu veidošana un veicināšana mājās", kā arī tikšanās ģimenēm, kuras audzina bērnus ar speciālām vajadzībām – "Kopā mēs varam vairāk!". Sociālais dienests organizēja vecāku atbalsta grupu "Ceļvedis audzinot pusaudzi" un vasaras mēnešos īstenoja ģimenēm ar bērniem paredzētu pasākumu ciklu "KOPĀ BŪŠANA", veicinot ģimeņu saliedētību, savstarpēju sadarbību un kvalitatīvu kopā pavadīto laiku. Savukārt Bāriņtiesa 2025.gada septembrī jau ikgadēji organizēja izglītojošu pasākums audžuģimenēm un aizbildņiem.

Izglītības iestāžu un Pašvaldības institūciju īstenotās aktivitātes veido daudzveidīgu un savstarpēji papildinošu atbalsta sistēmu vecākiem un ģimenēm. Pasākumi sekmē vecāku zināšanu un prasmju pilnveidi, stiprina sadarbību starp ģimenēm un izglītības iestādēm, veicina savlaicīgu atbalsta saņemšanu un palīdz veidot bērna attīstībai labvēlīgu vidi.

MĒRKĒTIECĪGĀ PREVENCIJA (B2)

(B.2.1.) Informāciju par izglītības iestāžu darbinieku kompetences stiprināšanas aktivitātēm sniedza visas septiņas skolas un četras no sešām pirmsskolas izglītības iestādēm. Izglītības iestādēs 2025./2026. mācību gada laikā tika īstenotas daudzveidīgas profesionālās pilnveides aktivitātes pedagogu un atbalsta personāla kompetenču stiprināšanai PMP risku atpazīšanā un mazināšanā. Pedagogi un atbalsta speciālisti piedalījās semināros,ursos, vebināros un metodiskajās sanāksmēs par darbu ar skolēniem ar mācīšanās, uzvedības un attīstības grūtībām, iekļaujošās izglītības principiem, diferenciaciju un individualizāciju. Regulāri tika organizētas atbalsta komandu tikšanās, pieredzes apmaiņa un individuālās konsultācijas, savukārt vairākās izglītības iestādēs profesionālā pilnveide notika arī Erasmus+ projektu ietvaros. Savukārt Izglītības pārvalde organizēja pieredzes apmaiņas braucienu uz Mārupes pamatskolu, kura laikā atbalsta speciālisti iepazinās ar skolas pieredzi atbalsta sniegšanā skolēniem ar mācīšanās grūtībām, iekļaujošās mācību vides veidošanā un efektīvu atbalsta pasākumu īstenošanā. Tāpat tika organizēta Gulbenes novada izglītības iestāžu atbalsta speciālistu, asistentu un Ģimenes izglītības un atbalsta centra speciālistu tikšanās, kuras laikā dalībnieki pārrunāja aktuālos jautājumus, dalījās pieredzē un stiprināja savstarpējo sadarbību.

Apkopotie dati rāda, ka izglītības iestādēs, kuras sniedza informāciju, pedagogu un atbalsta speciālistu profesionālās kompetences tiek sistemātiski pilnveidotas, izmantojot gan tālākizglītības kursus un seminārus, gan metodisko atbalstu un pieredzes apmaiņu. Tas veicina savlaicīgāku PMP risku atpazīšanu, vienotu pieeju atbalsta sniegšanā un efektīvāku starpinstitucionālo sadarbību.

(B.2.2.) Informāciju par mērķgrupām organizētajām aktivitātēm sniedza visas septiņas skolas un četras no sešām pirmsskolas izglītības iestādēm. Izglītības iestādes mācību gada laikā organizēja daudzveidīgas izglītojošas, kultūras, sporta un saliedējošas aktivitātes bērniem, jauniešiem un ģimenēm. Visbiežāk tika organizētas klašu ekskursijas, pārgājieni, mācību braucieni, Latvijas Skolas somas pasākumi, projektu aktivitātes, ģimeņu pasākumi, kā arī dažādas izzinošas un sociālās prasmes attīstošas nodarbības. Vairākas izglītības iestādes īstenoja arī tādu projektu kā Erasmus+ un STEM projektu aktivitātes, paplašinot izglītojamo pieredzi, veicinot piederības sajūtu, sadarbības prasmes un pilsonisko līdzdalību. Pirmsskolās tika organizētas mācību ekskursijas, pārgājieni un izglītojoši pasākumi, kas sekmēja bērnu sociālo

prasmju attīstību un veiksmīgu pāreju uz nākamo izglītības posmu. Divas pirmsskolas izglītības iestādes informāciju par šajā jomā īstenotajām aktivitātēm nesniedza.

Izglītības pārvalde 2026. gada vasaras nometņu projektu konkursā saņēma 7 projektu pieteikumus, un visi iesniegtie pieteikumi saņēma Pašvaldības līdzfinansējumu bērnu nometņu organizēšanai. Tādējādi tika nodrošinātas papildu iespējas bērniem vasaras periodā iesaistīties saturīgās un attīstošās aktivitātēs.

Apkopotā informācija liecina, ka izglītības iestādēs, kuras sniedza atbildes, un Pašvaldībā mērķtiecīgi tiek organizētas un atbalstītas daudzveidīgas aktivitātes bērniem, jauniešiem un ģimenēm. Tās veicina sociālo prasmju attīstību, piederības sajūtu izglītības iestādei un kopienai, paplašina izglītojamo pieredzi un nodrošina jēgpilnas brīvā laika pavadīšanas iespējas, tostarp vasaras periodā, atbalstot bērnu vispusīgu attīstību.

(B.2.3.) 2025./2026. mācību gada laikā Gulbenes novadā tika īstenota viena Multimodālās intervences programmas "STOP 4–7" grupa, kurā piedalījās 12 bērni, viņu vecāki un pedagogi. Papildus STOP 4–7 programmai izglītības iestādēs tika īstenotas arī citas preventīvās un sociāli emocionālo prasmju attīstību veicinošas programmas, tostarp KiVa, Džimbas drošības programma, Līderis manī, Unplugged, Drošības vēstneši, MOT un projekta "Skola – kopienā" aktivitātes. Vairākās izglītības iestādēs vecāki regulāri tika informēti par programmas STOP 4–7 iespējām, savukārt atsevišķās pirmsskolās un skolās programmā iesaistījās bērni pēc vecāku iniciatīvas. Divas skolas un divas pirmsskolas informāciju par šo jautājumu nesniedza.

Gulbenes novadā tiek nodrošināta daudzveidīgu preventīvo un atbalsta programmu īstenošana, stiprinot bērnu un jauniešu sociāli emocionālās prasmes, drošību un pozitīvu uzvedību. Lai gan rīcības plānā bija paredzēta divu STOP 4–7 grupu īstenošana, 2025./2026. mācību gadā tika nokomplektēta viena grupa, jo pieprasījums nebija pietiekams otras grupas izveidei. Vienlaikus atbalsts tika nodrošināts visām ģimenēm, kuras atbilda programmas mērķgrupai un izteica vēlmi tajā piedalīties, savukārt pārējās preventīvās programmas nodrošināja plašākas iespējas sasniegt dažādas izglītojamo mērķgrupas.

PIELĀGOTĀ PREVENCIJA (B3)

(B.3.1.) Sociālais dienests regulāri sniedz sociālā darbinieka konsultācijas 30 ģimenēm, papildus sociālo prasmju apguvē tika piesaistīts ģimenes asistents līdz 12 ģimenēm.

3. Fokusēšanās uz katra izglītojamā vajadzībām, dinamisku attīstību, spējām un talantiem

UNIVERSĀLĀ PREVENCIJA (C1)

(C.1.1.) Izglītības iestādēs tiek nodrošinātas daudzveidīgas iespējas attīstīt izglītojamo intereses, spējas un talantus, iesaistoties interešu izglītības programmās, profesionālās ievirzes izglītībā, olimpiādēs, konkursos, skatēs, skolēnu mācību uzņēmumu darbībā, STEAM un Erasmus+ projektu aktivitātēs, kā arī sporta, mākslas, mūzikas, robotikas, jaunsardzes un citās ārpusstundu nodarbībās. Vairākās izglītības iestādēs tiek nodrošināta sadarbība ar profesionālās ievirzes izglītības iestādēm un augstākās izglītības institūcijām, paplašinot izglītojamo iespējas attīstīt savus talantus un karjeras intereses. Pirmsskolās bērniem tiek piedāvātas regulāras radošās, sporta un STEM aktivitātes, kas sekmē spēju attīstību jau agrīnā vecumā. Viena pirmsskolas izglītības iestāde informāciju par šajā jomā īstenotajām aktivitātēm nesniedza.

Apkopotā informācija liecina, ka izglītības iestādēs, kuras sniedza informāciju, tiek nodrošināts plašs interešu izglītības un ārpusstundu aktivitāšu piedāvājums, radot izglītojamajiem iespējas attīstīt savus talantus, pilnveidot prasmes un veidot pozitīvu motivāciju mācībām. Daudzveidīgais aktivitāšu klāsts veicina ne tikai individuālo spēju

attīstību, bet arī izglītojamo līdzdalību, piederības sajūtu izglītības iestādei un personības izaugsmi.

(C.1.2.) Izglītības iestādēs izglītojamajiem tika nodrošinātas daudzveidīgas iespējas gūt pieredzi karjeras izglītībā, piedaloties Skolēnu mācību uzņēmumu programmā, Ēnu dienās, Karjeras nedēļas aktivitātēs, izglītības izstādēs, uzņēmumu un augstākās izglītības iestāžu apmeklējumos, tikšanās ar dažādu nozaru profesionāļiem un iedvesmas personībām, kā arī individuālajās karjeras konsultācijās. Pirmsskolās karjeras izglītība tika īstenota, iepazīstot dažādas profesijas, apmeklējot darba vietas, tiekoties ar profesiju pārstāvjiem un iesaistot vecākus kā profesiju vēstnešus. Viena skola informāciju par šajā jomā īstenotajām aktivitātēm nesniedza.

Ģimenes izglītības un atbalsta centrā 2025./2026. mācību gadā darbu nodrošināja viens pedagogs karjeras konsultants, kurš devās uz novada izglītības iestādēm un sniedza karjeras konsultācijas izglītojamajiem gan individuāli, gan vadīja nodarbības klasēm, veicinot izglītojamo izpratni par izglītības un karjeras iespējām.

Gulbenes novadā karjeras izglītība tiek īstenota daudzveidīgi un sistemātiski, nodrošinot izglītojamajiem iespējas iepazīt profesiju pasauli, apzināt savas intereses un spējas, kā arī pieņemt pārdomātus turpmākās izglītības un karjeras izvēles lēmumus. Karjeras konsultanta pieejamība Ģimenes izglītības un atbalsta centrā papildina izglītības iestāžu īstenotās aktivitātes un nodrošina mērķtiecīgu individuālu atbalstu izglītojamajiem.

MĒRĶTIECĪGĀ PREVENCIJA (C2)

(C.2.1.) Izglītības iestādes organizēja karjeras izglītības nodarbības, ekskursijas uz uzņēmumiem un valsts iestādēm, tikšanās ar dažādu profesiju pārstāvjiem un uzņēmējiem, kā arī izglītojošus pasākumus, kas tika pielāgoti izglītojamo interesēm un vajadzībām. Skolēni iepazīna dažādas profesijas, darba vidi un turpmākās izglītības iespējas, savukārt atsevišķās izglītības iestādēs mērķtiecīgs atbalsts tika nodrošināts arī PMP riska grupas izglītojamajiem. Pirmsskolās bērniem tika organizēti mācību pārgājieni un izzinošas ekskursijas uz dažādām iestādēm un uzņēmumiem, sekmējot izpratni par apkārtējo vidi un profesiju daudzveidību. Viena skola un trīs pirmsskolas izglītības iestādes informāciju par šajā jomā īstenotajām aktivitātēm nesniedza.

Jauniešu centrs organizēja skolēnu vasaras nodarbinātības pieteikšanos, kā arī CV un motivācijas vēstulju sagatavošanas darbnīcu, palīdzot jauniešiem sagatavoties darba tirgum. Vasaras nodarbinātības programmā 2026. gadā tika iesaistīti 35 jaunieši, kuri guva pirmo darba pieredzi, attīstīja darba prasmes un pilnveidoja sociālās iemaņas. Papildus tam 2026. gadā jauniešu centri organizēja trīs nometnes, nodrošinot jauniešiem iespējas pilnveidot sociālās prasmes, saturīgi pavadīt brīvo laiku un iesaistīties izglītojošās aktivitātēs.

No Gulbenes novada sociālā dienesta sadarbības ģimenēm nometnēs piedalījās 1 bērns.

Izglītības iestāžu un Jauniešu centra īstenotās aktivitātes veicina bērnu un jauniešu izpratni par profesiju daudzveidību, palīdz apzināt savas intereses un spējas, kā arī sniedz pirmo praktisko pieredzi darba vidē. Karjeras izglītības pasākumi, vasaras nodarbinātība un jauniešu nometnes papildina viens otru, sekmējot jauniešu sagatavotību turpmākajai izglītībai, nodarbinātībai un patstāvīgai dzīvei.

PIELĀGOTĀ PREVENCIJA (C3)

(C.3.1.) Izglītības iestādēs mācību gada laikā tika nodrošinātas individuālas karjeras konsultācijas, psihologa, sociālā pedagoga, logopēda un speciālā pedagoga konsultācijas, kā arī citas atbalsta personāla konsultācijas atbilstoši izglītojamo vajadzībām. Atsevišķās izglītības iestādēs tika nodrošinātas arī grupu konsultācijas un projekta "Skola – kopienā" ietvaros

pieejamie atbalsta pasākumi, t.sk. mentora atbalsts. Individuālais atbalsts tika sniegts sadarbībā ar izglītojamajiem, vecākiem un pedagogiem, veicinot mācību sasniegumus, emocionālo labbūtību un pārdomātu karjeras izvēli.

Ģimenes izglītības un atbalsta centrs 2025./2026. mācību gadā nodrošināja pedagoga karjeras konsultanta, divu psihologu un speciālā pedagoga konsultācijas gan novada izglītības iestādēs, gan centrā. Vienlaikus Ģimenes izglītības un atbalsta centrā bija pieejamas arī individuālas uzvedības analītiķa un Montessori metodikas speciālista nodarbības, paplašinot bērniem un jauniešiem pieejamo atbalsta pakalpojumu klāstu.

Gulbenes novadā izveidota daudzveidīga individuālā atbalsta sistēma, kurā iesaistās gan izglītības iestāžu atbalsta personāls, gan Ģimenes izglītības un atbalsta centra speciālisti. Dažādu speciālistu pieejamība un savstarpējā sadarbība nodrošina iespēju savlaicīgi identificēt bērnu un jauniešu vajadzības un sniegt mērķtiecīgu atbalstu mācību, karjeras izvēles, uzvedības un emocionālās labbūtības jautājumos.

4. Atbalsta resursu pieejamības nodrošināšana

UNIVERSĀLĀ PREVENCIJA (D1)

(D.1.1.) Institūciju sadarbības koordinēšanas un atbalsta sniegšanas uzraudzības pienākumi ir iekļauti Ģimenes izglītības un atbalsta centra izglītības darba speciālista bērnu tiesību aizsardzības un iekļaujošas izglītības jautājumos amata aprakstā.

(D.1.2.) Salīdzinājumā ar iepriekšējo mācību gadu vairākās izglītības iestādēs ir palielināta atsevišķu atbalsta speciālistu pieejamība, īpaši sociālo pedagogu un speciālo pedagogu nodrošinājums. Vienlaikus vairākas izglītības iestādes norāda, ka joprojām pastāv izaicinājumi saistībā ar psihologu, speciālo pedagogu un citu atbalsta speciālistu pieejamību, speciālistu noslodzi un nepietiekamu slodžu apjomu, lai nodrošinātu savlaicīgu atbalstu visiem izglītojamajiem, kuriem tas nepieciešams. Savukārt Ģimenes izglītības un atbalsta centrs nodrošināja pedagoga karjeras konsultanta, divu psihologu un speciālā pedagoga konsultācijas novada izglītības iestādēs un centrā. Vienlaikus centrā bija pieejamas arī individuālas uzvedības analītiķa un Montessori metodikas speciālista nodarbības.

Sociālajā dienestā sociālo darbinieku slodžu skaits, salīdzinot ar iepriekšējo mācību gadu, nav mainījies. Esošo resursu ietvaros tiek nodrošināts sociālais darbs ar ģimenēm ar bērniem, sniedzot nepieciešamo atbalstu un sadarbojoties ar izglītības iestādēm un citiem iesaistītajiem speciālistiem. Vienlaikus iespēju robežās tiek nodrošināts darbs ar jaunatni.

Jaunatnes jomas amata slodžu skaits pašvaldībā nav mainījies. Vienlaikus, piesaistot projektu finansējumu, tiek nodrošināti papildu cilvēkresursi konkrētu uzdevumu īstenošanai. Piemēram, projekta ietvaros tiek piesaistīts mobilais jaunatnes darbinieks, kurš nodrošina darbu ar jauniešiem pagastos, kuros nav jauniešu centru, jo esošajai komandai nav pietiekamas kapacitātes šī uzdevuma nodrošināšanai. Tāpat cita projekta ietvaros tiek piesaistīti mentori uz projekta īstenošanas laiku, lai nodrošinātu individuālu atbalstu un mentoringu jauniešiem.

Izglītības iestādēs turpina uzlaboties atbalsta speciālistu pieejamība, īpaši sociālo un speciālo pedagogu jomā, tomēr joprojām saglabājas nepieciešamība pēc lielāka speciālistu slodžu apjoma un pieejamības, īpaši psihologu un speciālo pedagogu jomā, lai nodrošinātu savlaicīgu atbalstu visiem izglītojamajiem. Ģimenes izglītības un atbalsta centrs būtiski papildina pašvaldības atbalsta sistēmu, savukārt projektu finansējums ļauj piesaistīt papildu cilvēkresursus jaunatnes darbā un nodrošināt individuālu atbalstu jauniešiem.

(D.1.3.) Izglītības iestādes aktīvi piesaista finansējumu no dažādiem avotiem, izmantojot pašvaldības atbalstu, valsts un Eiropas Savienības projektus, kā arī citas finansējuma iespējas.

Tas ļauj īstenot daudzveidīgas labbūtības un preventīvās iniciatīvas, pilnveidojot pedagogu profesionālo kompetenci un attīstīt skolēniem pieejamo atbalsta sistēmu.

Piesaistītie finansējuma avoti atspoguļoti 1.tabulā.

Finansējuma avots	Programmas / projekti
Pašvaldības finansējums	Līderis manī, MOT, Džimbas programma, #Neklusē, uzvedība.lv, KiVa, Edurio, EMU: Skola
Pašvaldība + valsts + citi partneri	Junior Achievement Latvia
ESF+ + pašvaldības līdzfinansējums	STOP 4-7
Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+)	Skola-kopienā
ESF+ + valsts budžets	UNPLUGGED
Eiropas Savienība	Erasmus+, eTwinning
Eiropas Savienība / valsts budžets	STEM projekti
Nordplus programma	Nordplus Junior

1.tabula

Vairākas programmas (piemēram, APU) pēc ieviešanas neprasa būtisku papildu finansējumu – to īstenošana balstās uz skolas ikdienas darbu, pedagogu profesionālo kompetenci un metodisko pieeju, nevis uz papildu finanšu resursiem.

Izglītības iestādes un Pašvaldība mērķtiecīgi izmanto dažādus finansējuma avotus – pašvaldības, valsts, Eiropas Savienības un starptautisko programmu finansējumu –, lai nodrošinātu skolēniem daudzveidīgu atbalsta, labbūtības un attīstības programmu pieejamību. Vienlaikus daļa programmu pēc to ieviešanas tiek īstenotas ar skolu esošajiem resursiem un neprasa būtiskus papildu finanšu ieguldījumus.

(D.1.4.) Ģimenes izglītības un atbalsta centrā individuālās karjeras izglītības konsultācijas 2025./2026. mācību gadā sniedza 1 pedagogs karjeras konsultants, kurš pēc grafika regulāri veica amata pienākumus novada izglītības iestādēs. Savukārt novada izglītības iestādēs nodarbināti 3 pedagogi karjeras konsultanti, kuriem ir tiesības sniegt individuālas konsultācijas.

MĒRĶTIECĪGĀ PREVENCIJA (D2)

(D.2.1.) Izglītības iestāžu atbalsta personāls un pedagogi 2025./2026. mācību gada laikā piedalījās daudzveidīgos profesionālās pilnveides pasākumos par bērnu tiesību aizsardzību, iekļaujošo izglītību, darbu ar bērniem ar autiskā spektra traucējumiem un uzmanības deficīta un hiperaktivitātes traucējumiem (UDHS), sociāli emocionālo prasmju attīstīšanu, nevardarbīgu audzināšanu, konfliktu risināšanu, profesionālo labbūtību, starpinstitucionālo sadarbību un citiem jautājumiem, kas saistīti ar PMP riska grupas izglītojamo atbalstu. Vairākās izglītības iestādēs iegūtās zināšanas tiek mērķtiecīgi izmantotas ikdienas darbā ar izglītojamajiem. Vienā pirmsskolas izglītības iestādē šādas profesionālās pilnveides aktivitātes mācību gada laikā netika īstenotas, savukārt divas skolas un viena pirmsskolas izglītības iestāde informāciju par šo jautājumu nesniedza.

Pašvaldība un Ģimenes izglītības un atbalsta centrs nodrošināja atbalsta speciālistu un novada pedagogu dalību profesionālās pilnveides pasākumos. Ģimenes izglītības un atbalsta centra speciālisti pilnveidoja zināšanas bērnu tiesību aizsardzībā, logopēdijā, valodas un kustību attīstībā, uzmanības deficīta un hiperaktivitātes traucējumu (UDHS), autiskā spektra traucējumu un opozicionāras uzvedības izpratnē, lietišķās uzvedības analīzes (ABA) metodēs, Montesori pedagogijā un starpinstitucionālajā sadarbībā. Vienlaikus pašvaldība organizēja profesionālās pilnveides pasākumus novada pedagogiem un atbalsta speciālistiem, tostarp Danas Skaras lekciju “Bērns ar UDHS: izpratne un atbalsts”, veicinot vienotu izpratni un profesionālo kompetenci darbā ar bērniem, kuriem nepieciešams papildu atbalsts.

Profesionālā pilnveide tiek īstenota gan izglītības iestāžu, gan Pašvaldības līmenī, nodrošinot atbalsta speciālistiem un pedagogiem iespēju regulāri papildināt zināšanas par aktuālām iekļaujošās izglītības un bērnu attīstības tēmām. Tas sekmē vienotas profesionālās pieejas veidošanos novadā un stiprina speciālistu kompetenci savlaicīgi atpazīt bērnu vajadzības un sniegt kvalitatīvu atbalstu bērniem, jauniešiem un viņu ģimenēm.

(D.2.2.) 2025./2026. mācību gadā novada skolās tika tarificētas 16,447 pedagogu palīgu slodzes. Pirmsskolas izglītības iestādēs pedagogu palīgi un/vai otrais pedagogs grupā netika nodrošināti.

(D.2.3.) 2025./2026. mācību gadā Ģimenes izglītības un atbalsta centrā bija pieejami 2 psihologi, 2 pedagogi karjeras konsultanti, uzvedības analītiķis/speciālists, speciālais pedagogs, Montesori metodikas speciālists.

Novada jauniešu centros pieejami 5 jaunatnes darbinieki, viens jaunatnes lietu speciālists, kas darbojas Gulbenē, Lejasciemā, Rankā un Stāķos, kā arī pēdējos gados tika attīstīt mobilais jaunatnes darbs pagastos, kur nav jauniešu centri, 2025.gadā tika attīstīts digitālais darbs ar jauniešiem.

Sociālajā dienestā pieejams 1 psihologs un 12 sociālie darbinieki, kuri strādā ar ģimenēm un bērniem.

Pašvaldībā pieejams daudzveidīgs speciālistu un atbalsta personāla resurss, kas nodrošina atbalstu bērniem, jauniešiem un ģimenēm izglītības, psiholoģiskās, sociālās un karjeras jomās. Vienlaikus tiek attīstītas mobilā un digitālā jaunatnes darba iespējas, paplašinot atbalsta pieejamību arī jauniešiem ārpus jauniešu centriem.

(D.2.4.) Izglītības iestādēs regulāri tiek izvērtēti darbam ar PMP riska grupas izglītojamajiem pieejamie materiālie un metodiskie resursi, plānota to papildināšana un iegāde atbilstoši izglītojamo vajadzībām. Vairākās izglītības iestādēs iegādāti sensorie materiāli un palīglīdzekļi bērniem ar autiskā spektra traucējumiem, uzmanības deficīta un hiperaktivitātes traucējumiem (UDHS), uzvedības un emocionālajām grūtībām, kā arī izveidota sensorā telpa un papildināti mācību līdzekļi individuāla atbalsta nodrošināšanai. Pirmsskolās iegādāti Montesori materiāli, emociju kartītes, sociālo stāstu kartītes, sensorie materiāli, pretstresa rotaļlietas, gaismas galdi un citi attīstošie līdzekļi. Divas skolas un divas pirmsskolas izglītības iestādes informāciju par šo jautājumu nesniedza, savukārt viena pirmsskolas izglītības iestāde norādīja, ka šajā jomā mācību gada laikā rīcības netika īstenotas.

Izglītības iestādes pakāpeniski pilnveido materiālo un metodisko nodrošinājumu, lai nodrošinātu mērķtiecīgu atbalstu PMP riska grupas izglītojamajiem. Īpaša uzmanība tiek pievērsta sensoro un attīstošo materiālu pieejamībai, kas palīdz pielāgot mācību vidi bērnu individuālajām vajadzībām un veicina viņu veiksmīgāku iekļaušanos mācību procesā. Vienlaikus apkopotā informācija liecina, ka resursu pilnveide joprojām ir aktuāla un tiek īstenota pakāpeniski atbilstoši iestāžu iespējām un identificētajām vajadzībām.

PIELĀGOTĀ PREVENCIJA (D3)

(D.3.1.) Izglītības iestādes bērnu atbalsta nodrošināšanā primāri izmanto savus atbalsta speciālistu resursus. Specifisku vai sarežģītāku gadījumu risināšanā tiek iesaistīts Ģimenes izglītības un atbalsta centrs, kura speciālisti sniedz konsultatīvu un metodisku atbalstu, kā arī nepieciešamības gadījumā koordinē citu speciālistu piesaisti.

(D.3.2.) Sociālajā dienestā sociālais darbinieks ģimenēm ar bērniem kopā ar ģimeni veido sociālās rehabilitācijas plānu, un tā ietvaros ir iespēja saņemt pabalstu sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai. Nepieciešamības gadījumā sociālais darbinieks sadarbojas ar izglītības iestādēm, Ģimenes izglītības un atbalsta centru un citiem iesaistītajiem speciālistiem, lai savlaicīgi identificētu un mazinātu sociālos, ģimenes un citus apstākļus, kas var veicināt izglītojamā priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risku.

II. PMP prevencijas sistēmas un aktivitāšu īstenošanas uzraudzība

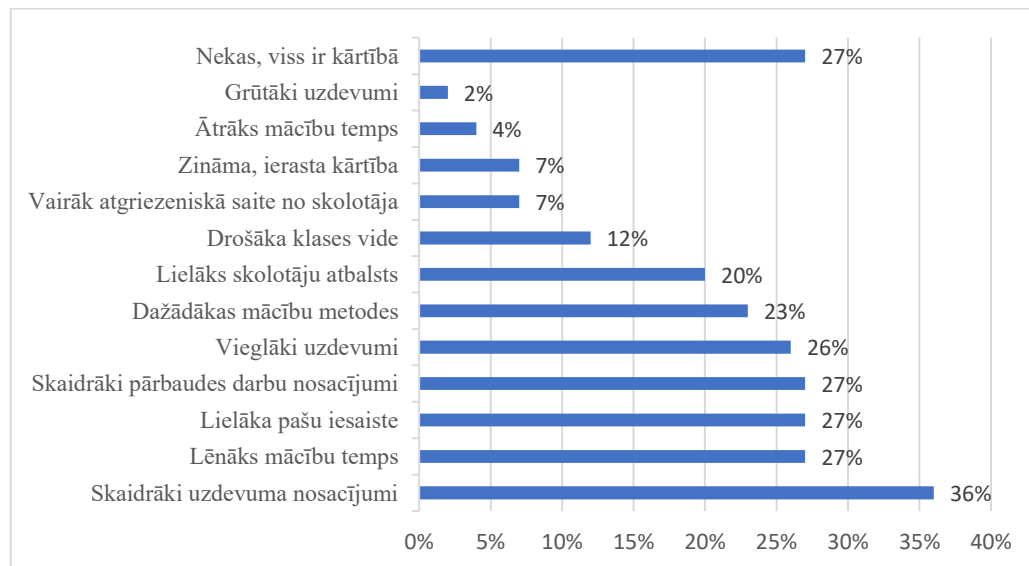
Uzraudzības un monitoringa pasākumi ietver arī regulāru izglītojamo, vecāku un pedagogu viedokļa izziņāšanu.

2025./2026. mācību gadā novada pamata un vidējās izglītības iestādēs reģistrēti 1852 skolēni². Piedalīties aptaujās tika uzaicināti vidēji ap 250 pedagoģiskajiem darbiniekiem.

Izmantojot 2025./2026. mācību gada iegūto aptauju datus, tika apkopoti izglītojamo, viņu vecāku un pedagogu viedokļi tādos jautājumos kā mācību vide, izglītojamo labbūtība, motivācija, individuālā atbalsta pieejamība, vecāku iesaiste, kā arī personalizētas, diferencētas un individualizētas pieejas un iekļaujošās izglītības principu īstenošana mācību procesā. Savukārt skolām tika veidota aptauja par PMP un sociālās atstumtības³ riskam pakļauto un priekšlaicīgi mācības pārtraukušo izglītojamo skaitu izglītības iestādēs, kā arī par pieejamajiem un nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem mērķa grupas izglītojamajiem.

1. Izglītojamo viedokļu apkopojums:

1.1. Kas skolēniem nepieciešams, lai viņi justos labāk mācību stundās?

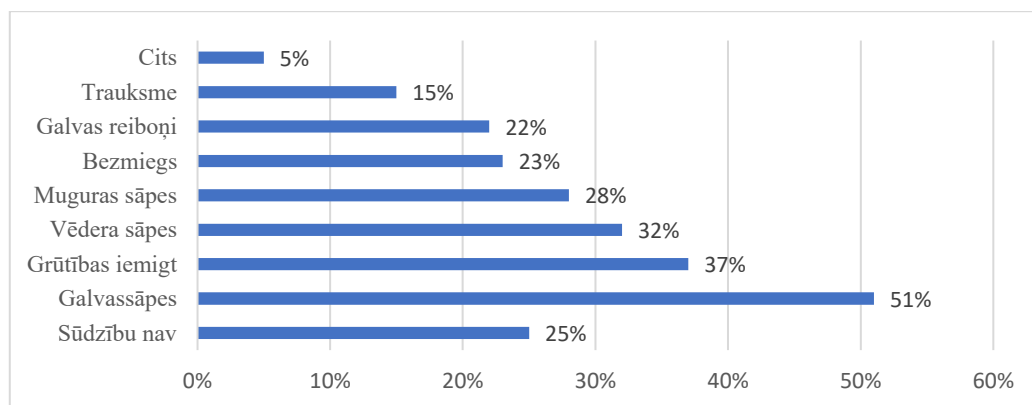
2. diagramma

² Valsts izglītības informācijas sistēmas dati uz 01.09.2025.

³ Sociālā atstumtība – daudzdimensionāls jēdziens, kas raksturo situāciju, kurā cilvēkam vai cilvēku grupai tiek liegtas vai apgrūtinātas iespējas iegūt pietiekamus ienākumus, saņemt pakalpojumus un preces, kuras ir vitāli nepieciešamas pilnvērtīgai funkcionēšanai sabiedrībā. Sociālā atstumtība ir saistīta ar ierobežojumiem īstenot savas tiesības un izmantot iespējas, jo pastāv šķēršļi, kas to liedz, piem., vides nepieejamība, sabiedrības aizspriedumi, stigmatizācija, emocionālā un fiziskā vardarbība un citi. Sociālā atstumtība ir cieši saistīta ar nabadzību (Sociālā darba vārdnīca 2023).

Aptaujā piedalījās 811 skolēni un šajā jautājumā bija iespējams izvēlēties vairākas atbildes. Iegūtie dati liecina, ka skolēniem mācību stundās visvairāk nepieciešami skaidri uzdevumu nosacījumi, piemērots mācību temps un iespēja aktīvi iesaistīties mācību procesā, kā arī skolotāja atbalsts un dažādas mācību metodes. Atvērtajos komentāros skolēni papildus uzsvēra mierīgu un drošu klases vidi, uzmanību no skolotāju puses, ja kaut ko nesaprot, klusumu, savstarpēju cieņu un mazāk traucējošu uzvedību, kas palīdzētu koncentrēties un justies labāk mācību stundās.

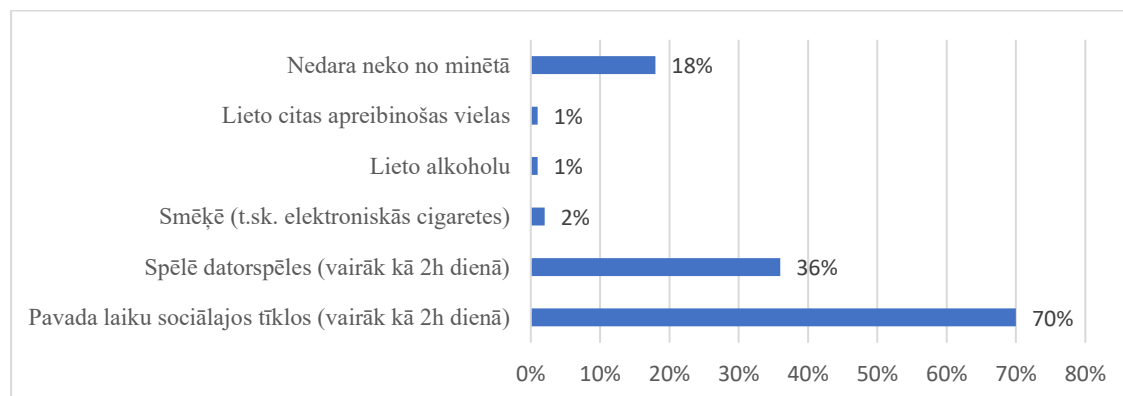
1.2. Kādas fiziskās sūdzības skolēni atkārtoti jutuši viena mēneša ietvaros?

3.diagramma

Aptaujā piedalījās 804 skolēni un šajā jautājumā bija iespējams izvēlēties vairākas atbildes. Aptaujas rezultāti liecina, ka visbiežāk skolēni atkārtoti saskārušies ar galvassāpēm (51%), grūtībām iemigt (37%) un vēdera sāpēm (32%), kā arī muguras sāpēm (28%). Atvērtajos komentāros papildus minētas muskuļu sāpes, vājums, nelabums, locītavu sāpes, sāpes kājās un rokās, kā arī stress, kas norāda uz nepieciešamību pievērst uzmanību skolēnu fiziskajai un emocionālajai pašsajūtai.

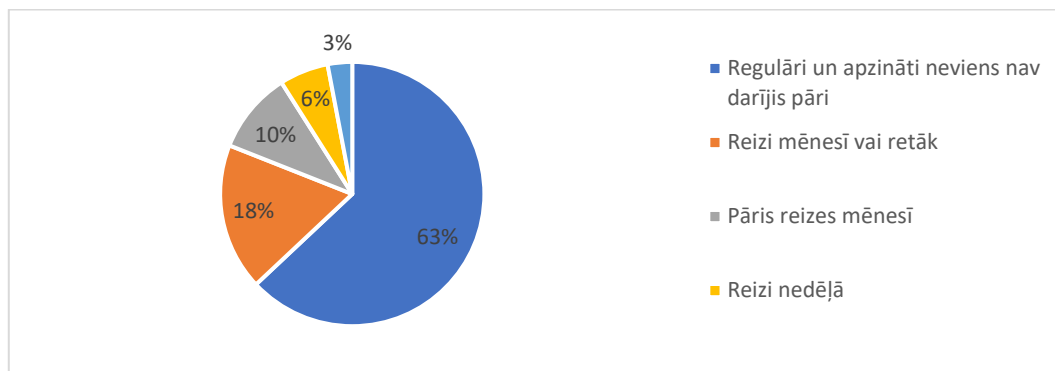
1.3. Kādas aktivitātes skolēni veic katru dienu?

4.diagramma

Aptaujā piedalījās 800 skolēni un bija iespējams izvēlēties vairākas atbildes. Iegūtie dati liecina, ka 70% skolēnu ikdienā vairāk nekā 2 stundas pavada sociālajos tīklos, bet 36% vairāk nekā 2 stundas spēlē datorspēles. Vienlaikus 18% skolēnu norāda, ka nedara neko no minētā, savukārt neliela daļa ikdienā smēķē, lieto alkoholu vai citas apreibinošas vielas, kas aktualizē nepieciešamību veicināt skolēnu veselīgus un aktīvus brīvā laika paradumus.

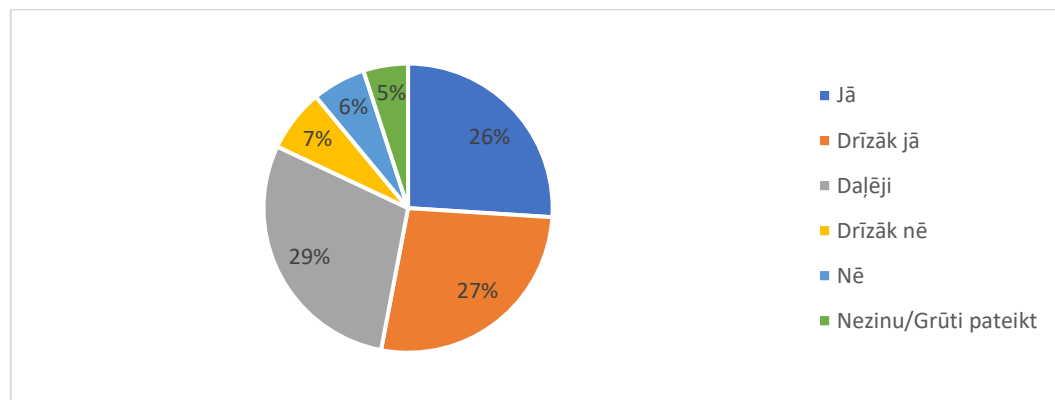
1.4. Cik bieži pēdējo 6 mēnešu laikā kādam skolā ir regulāri un apzināti darīts pāri (emocionāli, fiziski vai digitālajā vidē)?

5.diagramma

Šajā jautājumā bija iespējams atzīmēt vairākas atbildes, kopā uz šo jautājumu atbildes snieguši 795 izglītojamie. Aptaujas rezultāti liecina, ka 63% skolēnu pēdējo 6 mēnešu laikā nav piedzīvojuši regulāru un apzinātu darīšanu pāri, savukārt 18% to piedzīvojuši reizi mēnesī vai retāk. Vienlaikus 19% skolēnu norāda, ka darīšana pāri notikusi vismaz pāris reizes mēnesī, tostarp 3% – gandrīz katru dienu, kas norāda uz nepieciešamību turpināt stiprināt drošu un iekļaujošu vidi izglītības iestādēs.

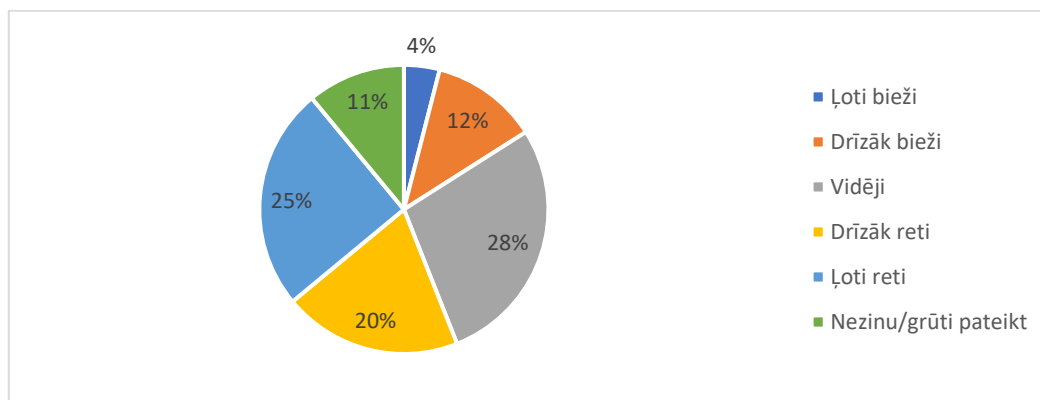
1.5. Vai skolā rīkotie pasākumi (piemēram, koncerti, ekskursijas, konkursi) skolēniem palīdz iepazīt un apgūt jaunas prasmes un zināšanas?

6.diagramma

No 654 skolēnu atbildēm secināms, ka 53% skolēnu skolas rīkotie pasākumi palīdz apgūt jaunas prasmes un zināšanas (26% – jā, 27% – drīzāk jā), savukārt 29% to atzīst tikai daļēji. Tikai 13% skolēnu uzskata, ka pasākumi drīzāk nepalīdz vai nepalīdz, kas kopumā norāda uz pozitīvu skolēnu vērtējumu par skolas pasākumu nozīmi mācību un personīgajā izaugsme.

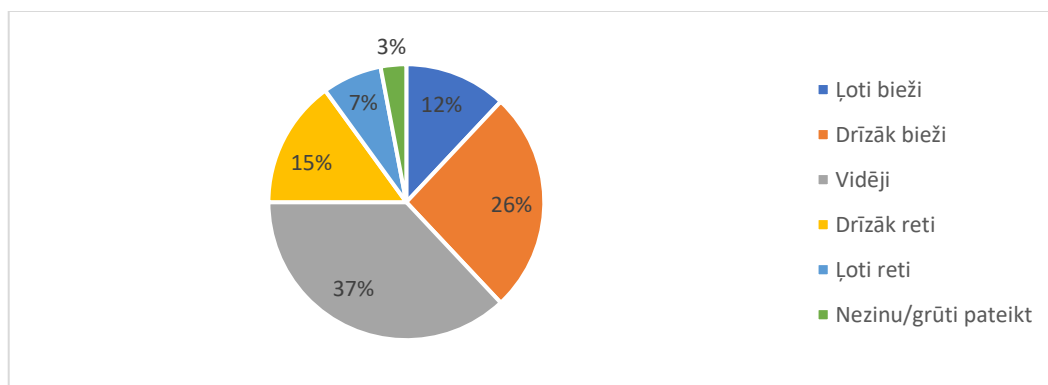
1.6. Cik bieži skolēniem ir iespēja izvēlēties uzdevumu, kas atbilst viņu spējām?

7.diagramma

Skolēnu atbildes parāda, ka 16% no 692 aptaujātajiem skolēniem uzdevumus, kas atbilst viņu spējām, var izvēlēties ļoti bieži vai drīzāk bieži, savukārt 28% šo iespēju vērtē kā vidēju. Vienlaikus 45% skolēnu norāda, ka šāda iespēja ir drīzāk reti vai ļoti reti. Atvērtajos komentāros 4 izglītojamie norādījuši, ka šāda iespēja nav bijusi nekad, kas aktualizē nepieciešamību mācību procesā vairāk ņemt vērā skolēnu individuālās spējas un vajadzības.

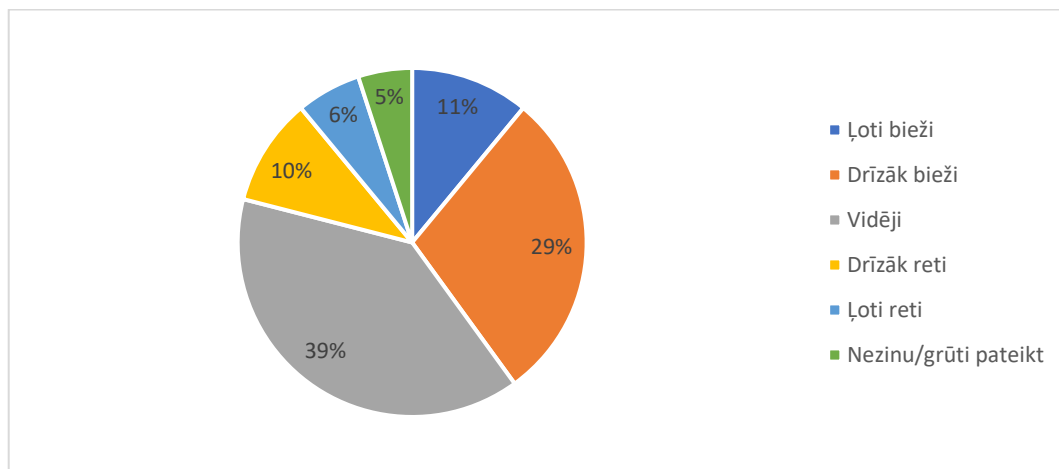
1.7. Cik bieži skolēniem ir pietiekami daudz laika, lai izpildītu uzdevumus savā tempā?

8.diagramma

38% skolēnu (no 692) norāda, ka viņiem bieži vai ļoti bieži pietiek laika uzdevumu izpildei savā tempā, savukārt 22% skolēnu uzskata, ka laika nepietiek. 37% skolēnu šo iespēju vērtē kā vidēju, kas norāda uz nepieciešamību mācību procesā vairāk ņemt vērā skolēnu individuālo darba tempu.

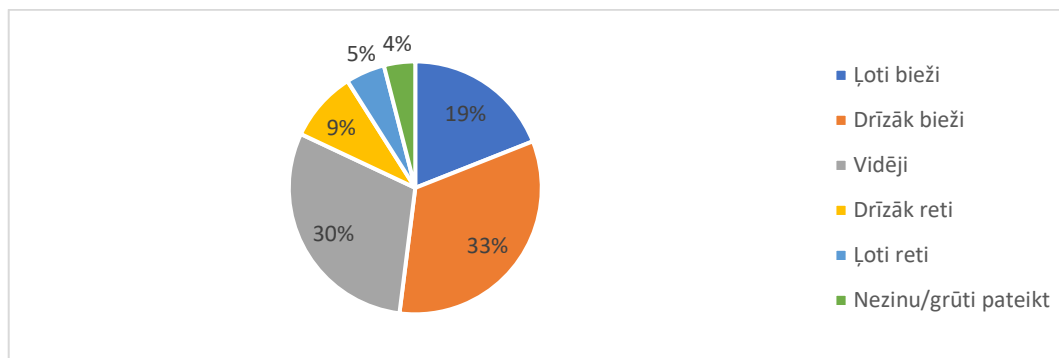
1.8. Cik bieži stundās tiek izmantoti dažādi materiāli un tehnoloģijas (piem., video, digitālie uzdevumi), kas skolēniem palīdz mācīties sev piemērotā veidā?

9.diagramma

Aptaujas dati liecina, ka kopumā skolēni mācību materiālu un tehnoloģiju izmantošanu vērtē pozitīvi – 40% no 690 skolēniem norāda, ka tie stundās tiek izmantoti bieži vai ļoti bieži, bet 39% šo iespēju vērtē kā vidēju. 16% skolēnu norāda, ka dažādi materiāli un tehnoloģijas tiek izmantoti reti vai ļoti reti, kas liecina par iespēju mācību procesā tos izmantot vēl daudzveidīgāk.

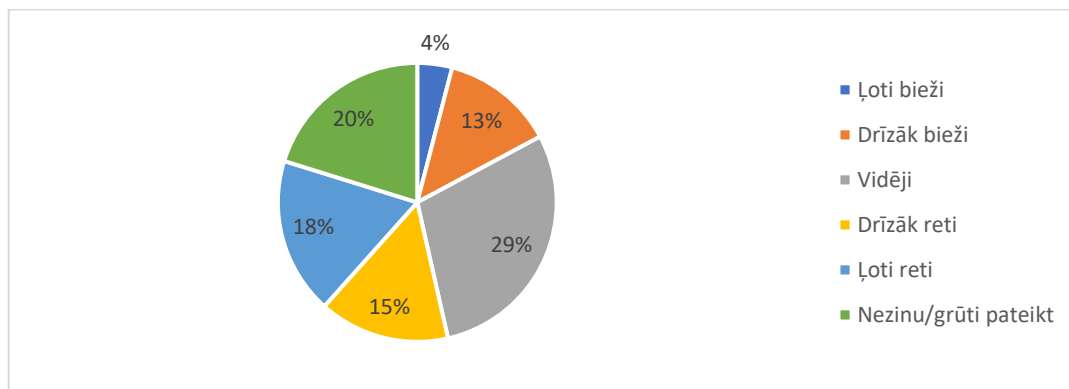
1.9. Cik bieži skolotāji palīdz skolēniem individuāli, ja kaut kas nav saprotams?

10.diagramma

Uz šo jautājumu saņemta 691 atbilde. 52% skolēnu norāda, ka skolotāji bieži vai ļoti bieži palīdz individuāli, ja kaut kas nav saprotams, bet 30% šo atbalstu saņem vidēji bieži. 14% skolēnu atzīst, ka individuālu palīdzību saņem reti vai ļoti reti, kas norāda uz nepieciešamību nodrošināt visiem skolēniem pieejamu individuālu atbalstu mācību procesā.

1.10. Cik bieži skolēni jūt, ka skolotāji saprot viņu mācību vajadzības (piem., mācīties citā telpā)?

11.diagramma

Šajā jautājumā tika saņemta 691 atbilde. No aptaujas datiem secināms, ka 17% skolēnu bieži vai ļoti bieži jūt, ka skolotāji saprot viņu mācību vajadzības, savukārt 33% šo sajūtu piedzīvo reti vai ļoti reti. 29% skolēnu to vērtē kā vidēji, bet 20% atbildētāju bija grūti to pateikt, kas norāda uz nepieciešamību vairāk pievērst uzmanību skolēnu individuālajām mācību vajadzībām un to izpratnei.

1.11. Kāds atbalsts vai izmaiņas mācību procesā skolēniem palīdzētu labāk mācīties un justies vairāk iesaistītiem mācībās? (Atvērtais jautājums)

Apkopojot skolēnu atbildes, visbiežāk izskanēja šādas vajadzības:

- lielāks skolotāju atbalsts un individuāla pieeja;
- skaidrāki skaidrojumi un vairāk iespēju saņemt palīdzību;
- mierīgāka un klusāka mācību vide, labāka disciplīna;
- interesantākas un daudzveidīgākas mācību metodes – praktiski uzdevumi, grupu darbs, spēles, video un digitālie rīki;
- iespēja mācīties savā tempā, vairāk laika uzdevumu un pārbaudes darbu izpildei;
- uzdevumu pielāgošana skolēnu spējām un biežākas konsultācijas.

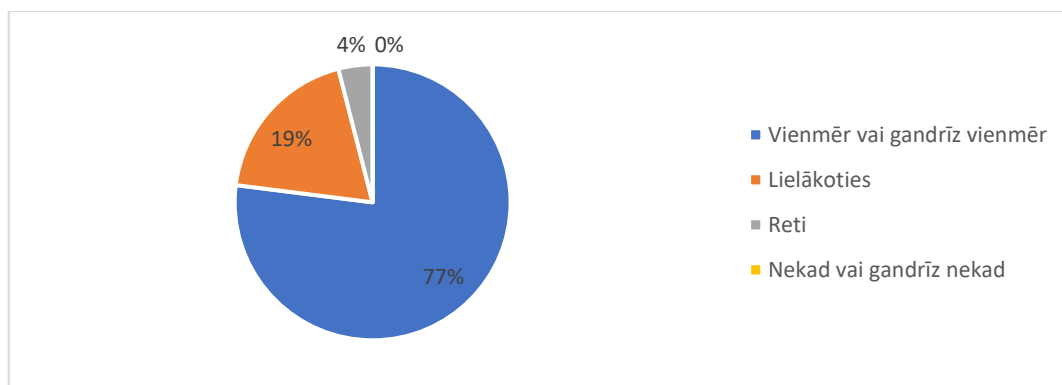
Vienlaikus daļa skolēnu norādīja, ka esošais mācību process viņus apmierina un būtiskas izmaiņas vai papildu atbalsts nav nepieciešams.

Kopumā skolēni visvairāk sagaida individuālāku skolotāju atbalstu, mierīgāku mācību vidi un daudzveidīgākas mācību metodes, kā arī iespēju mācīties sev piemērotā tempā.

Analizējot skolēnu aptauju datus secināms, ka skolēnu atbildes aktualizē nepieciešamību pēc skaidra un skolēnu vajadzībām pielāgota mācību procesa, individuāla skolotāju atbalsta, mierīgas un drošas vides, kā arī daudzveidīgām iespējām iesaistīties mācībās. Vienlaikus būtiska daļa skolēnu norāda, ka ar esošo mācību procesu un atbalstu ir apmierināti.

2. Izglītojamo vecāku viedokļu apkopojums.

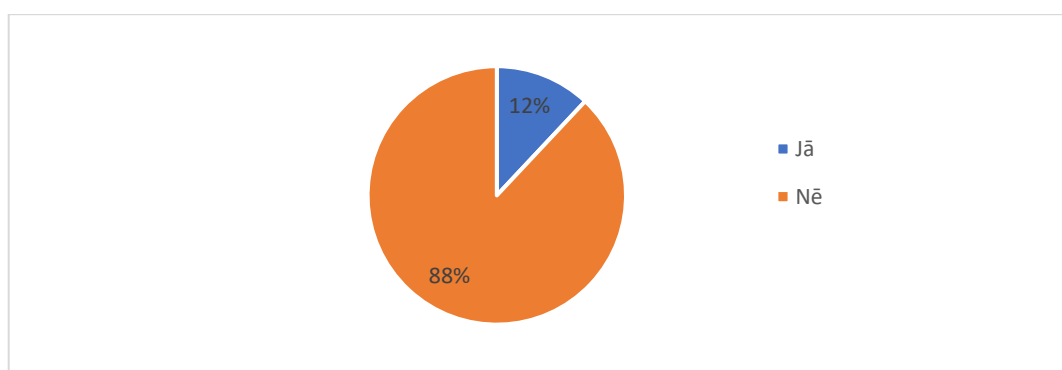
2.1. Cik regulāri vecāki seko līdzī sava bērna/-u sekmēm? (Piemēram, E-klasē, dienasgrāmatā, apmeklē vecāku dienas, iniciē sarunas par bērna ikdienas gaitām.)

12.diagramma

Uz šo jautājumu atbildes snieguši 359 izglītojamo vecāki no visa novada. Lielākā daļa vecāku – 77% – norāda, ka vienmēr vai gandrīz vienmēr seko līdzī sava bērna sekmēm, savukārt 19% to dara lielākoties. Tikai 4% vecāku bērna sekmēm seko reti, kas kopumā liecina par augstu vecāku iesaisti bērna mācību sasniegumu pārraudzībā.

2.2. Vai bērns/-i skolā pēdējo divu gadu laikā ir bijis/-uši nesekmīgs/-i? Vai arī atzīmes bija sekmīgas, bet tās bija pietiekami sliktas un skolotāji brīdināja, ka būs jāpaliek uz otru gadu vai jāmaina skola?

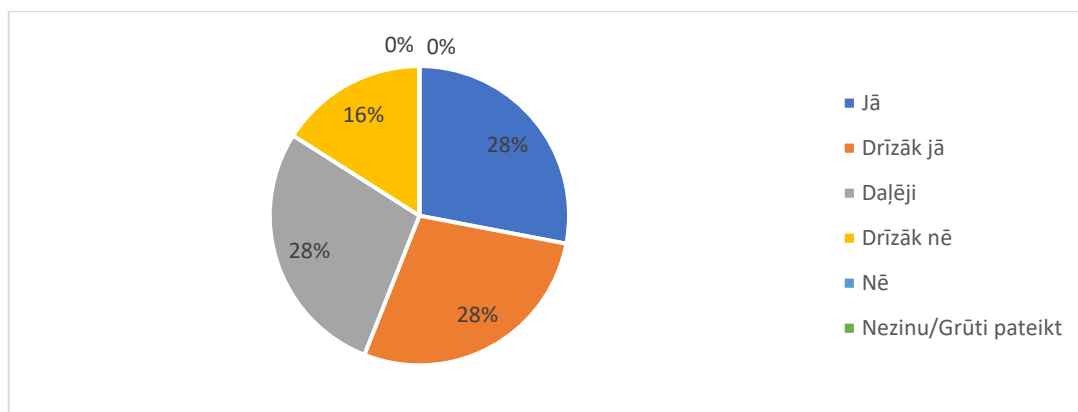

13.diagramma

Arī uz šo jautājumu atbildes snieguši 359 izglītojamo vecāki. 88% vecāku norāda, ka bērnam pēdējo divu gadu laikā nav bijušas būtiskas mācību sekmes vai atzīmju problēmas, kuru dēļ būtu draudējusi palikšana uz otru gadu vai nepieciešamība mainīt skolu. 12% vecāku norāda, ka šāda situācija ir bijusi, kas liecina, ka daļai skolēnu var būt nepieciešams savlaicīgs atbalsts mācību grūtību pārvarēšanai.

*Nākamie 2 jautājumi tiem vecākiem, kuri atbildēja "Jā" uz 2.1. un 2.2. jautājumiem.

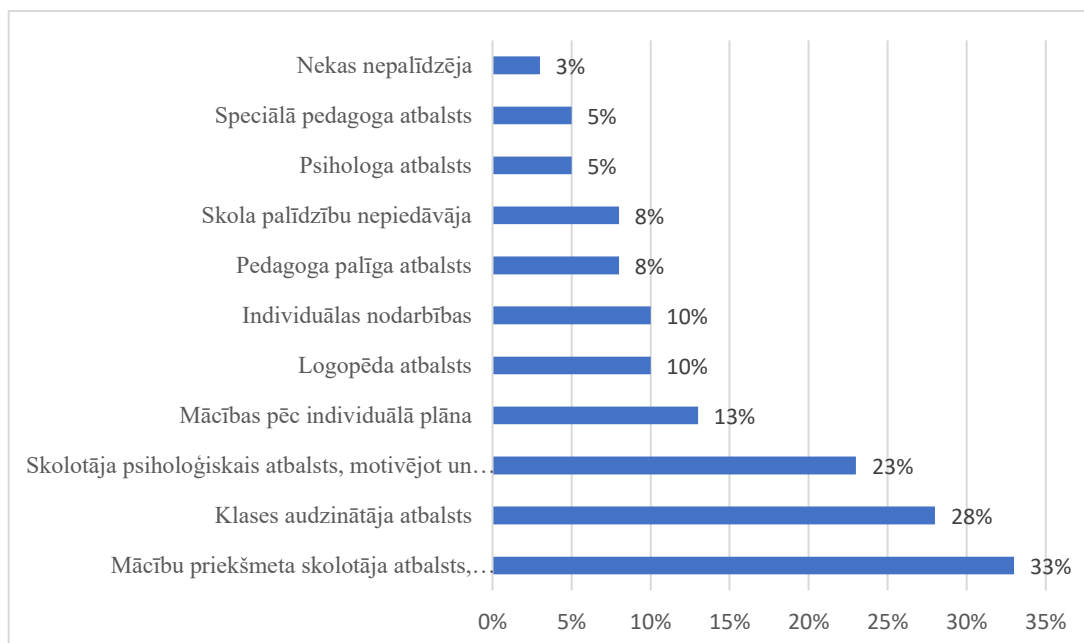
***2.3. Vai vecākus apmierināja skolas nodrošinātais atbalsts sekmju uzlabošanā (piem., sadarbība ar skolotājiem, konsultācijas, psihologa, logopēda atbalsts utt.)?**

14.diagramma

Uz šo jautājumu atbildes sniedza 40 izglītojamo vecāki. 56% vecāku ir apmierināti vai drīzāk apmierināti ar skolā nodrošināto atbalstu sekmju uzlabošanai, savukārt 28% vecāku ir daļēji apmierināti. 16% vecāku atbalstu vērtē drīzāk negatīvi, kas norāda uz nepieciešamību izvērtēt, vai visiem skolēniem ar mācību grūtībām pieejamais atbalsts ir pietiekams un atbilstošs viņu vajadzībām.

***2.4. Kuras no skolas piedāvātajām atbalsta iespējām bērnam/-iem uzlabot sekmes palīdzēja visvairāk? (Ja vēlaties, aicinām uzrakstīt arī izvērstu komentāru par savu pieredzi.)**

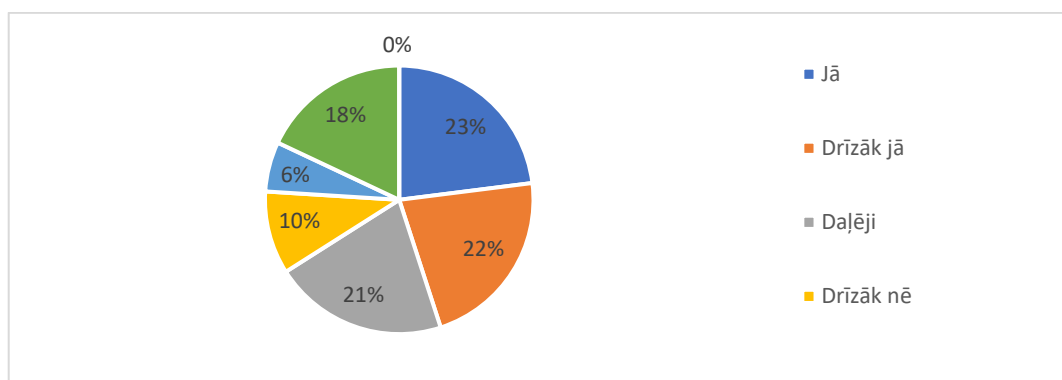

15.diagramma

Šajā jautājumā bija iespējams atzīmēt vairākas atbildes un kopā uz šo jautājumu atbildes snieguši 39 izglītojamo vecāki. Visbiežāk vecāki kā nozīmīgāko atbalstu sekmju uzlabošanā

min mācību priekšmeta skolotāja individuālu atbalstu un konsultācijas (33%), klases audzinātāja atbalstu (28%) un skolotāja psiholoģisko atbalstu un motivēšanu (23%). Retāk, bet arī nozīmīgi, tika minēts atbalsts individuāla plāna ietvaros, logopēda un individuālo nodarbību atbalsts, savukārt 3% vecāku norādīja, ka līdzšinējais atbalsts nav palīdzējis. Minētais parāda, ka vecāki īpaši novērtē individuālu, praktisku un emocionālu atbalstu, kas palīdz bērnam labāk izprast mācību saturu un saglabāt motivāciju mācīties.

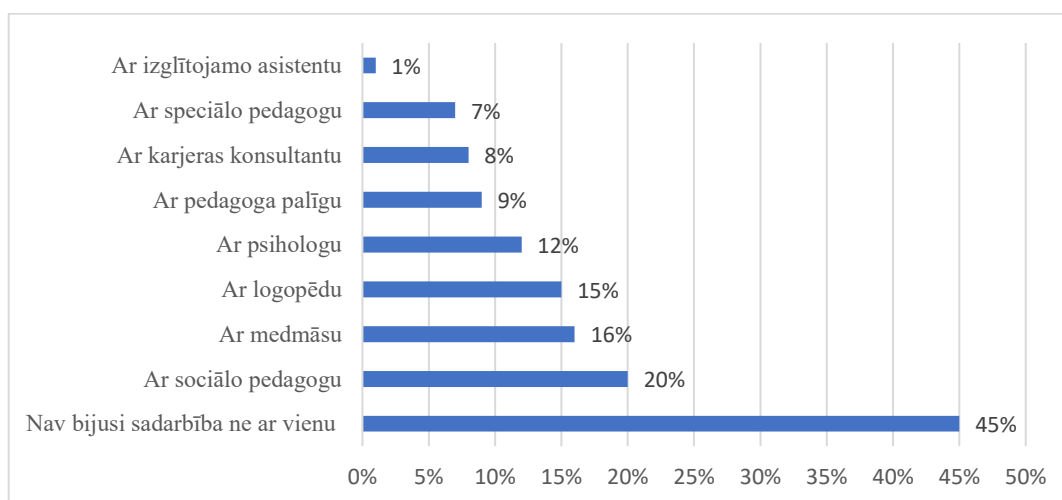
2.5. Vai skolas piedāvātie atbalsta pasākumi saistībā ar karjeras izglītību ir palīdzējuši bērnam/-iem domāt par savu tālāko izglītību pēc skolas un potenciālo nākotnes profesiju? (Piemēram, saruna ar karjeras konsultantu, pasākumi un ekskursijas, skolotāju stāstītais utt.)

16.diagramma

Uz šo jautājumu atbildes sniedza 354 izglītojamo vecāki. 45% vecāku norāda, ka skolas piedāvātie karjeras izglītības pasākumi ir palīdzējuši vai drīzāk palīdzējuši bērnam domāt par turpmāko izglītību un profesiju, savukārt 21% to vērtē daļēji. 16% vecāku uzskata, ka šādi pasākumi drīzāk nav vai nav palīdzējuši, bet 18% par to nevarēja spriest. Tas kopumā liecina, ka karjeras izglītības pasākumi bērniem sniedz nozīmīgu atbalstu nākotnes izvēļu apzināšanā, taču daļai skolēnu to ietekmi būtu nepieciešams stiprināt.

2.6. Ar kuru/-iem no skolas atbalsta speciālistiem vecākiem ir bijusi sadarbība pēdējo divu gadu laikā?

17.diagramma

Uz šo jautājumu atbildes snieguši 344 izglītojamo vecāki un tajā bija iespēja atzīmēt vairākas atbildes. 55% vecāku pēdējo divu gadu laikā ir bijusi sadarbība ar kādu no skolas atbalsta speciālistiem, visbiežāk ar sociālo pedagogu (20%), medmāsu (16%) un logopēdu (15%). 45% vecāku sadarbības ar atbalsta speciālistiem nav bijis, kas norāda, ka būtiska daļa ģimeņu atbalsta speciālistu pakalpojumus nav izmantojusi, bet tiem, kuri ar speciālistiem sadarbojušies, šis atbalsts kopumā vērtēts kā nozīmīgs.

2.7. Kādi ir vecāku ieteikumi, kā skolas vai pašvaldības līmenī veicināt vienlīdzību, iekļaujošo izglītību un izglītības pieejamību skolās? (Atvērtais jautājums)

Vecāku atbildēs visbiežāk tika minētas šādas vajadzības:

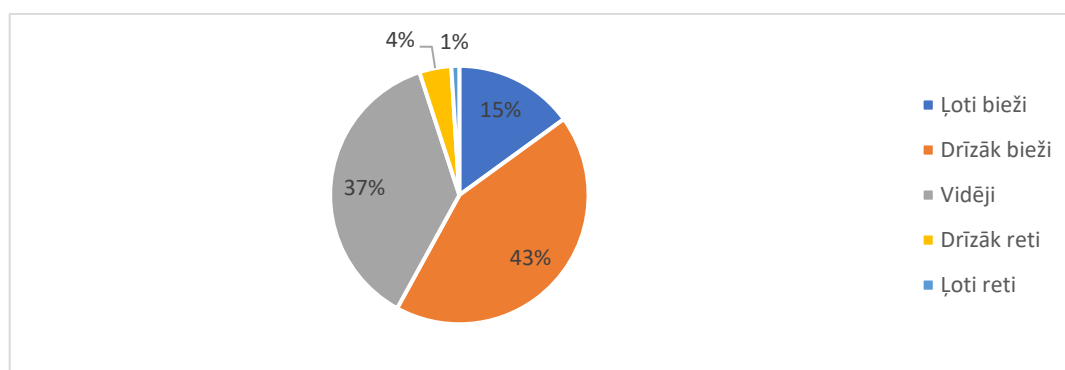
- ciešāka sadarbība un komunikācija ar vecākiem;
- plašāka informācija par skolā un pašvaldībā pieejamo atbalstu;
- lielāks atbalsts bērniem ar mācīšanās grūtībām un pedagogiem;
- vienlīdzīgu iespēju nodrošināšana visiem bērniem;
- labāka transporta pieejamība lauku teritorijās;
- pietiekams finansējums skolām, lai nodrošinātu nepieciešamo atbalstu.

Kopumā vecāki pozitīvi vērtē līdzšinējo darbu iekļaujošās izglītības jomā, vienlaikus uzsverot nepieciešamību stiprināt atbalsta pieejamību, komunikāciju ar ģimenēm un vienlīdzīgas iespējas visiem bērniem.

Iegūtie dati no vecāku aptaujām liecina, ka kopumā vecāki aktīvi seko līdzi bērnu mācību sasniegumiem un pozitīvi vērtē skolas sniegto atbalstu, īpaši izceļot skolotāju individuālu palīdzību, konsultācijas un motivēšanu. Vienlaikus atbildes aktualizē nepieciešamību stiprināt atbalstu bērniem ar mācību grūtībām, karjeras izglītību, sadarbību un komunikāciju ar ģimenēm, kā arī nodrošināt vienlīdzīgas iespējas un pieejamu atbalstu visiem bērniem.

3. Pedagogu viedokļu apkopojums.

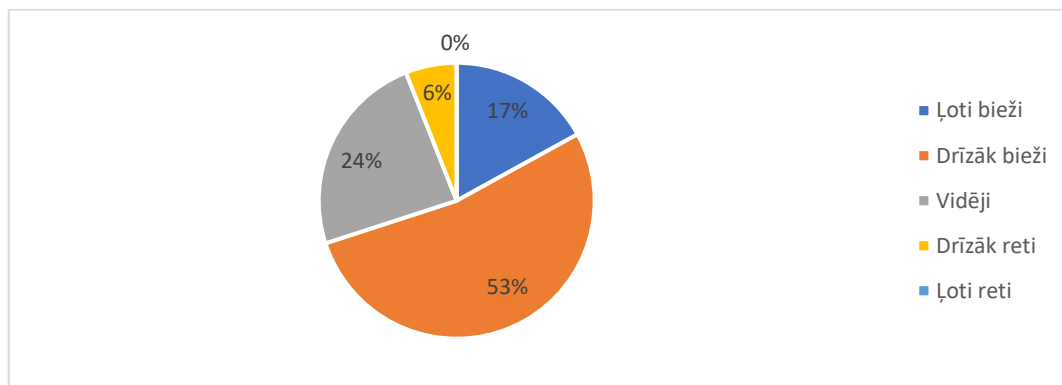
3.1. Cik bieži pedagogi pielāgo mācību uzdevumu grūtības pakāpi skolēnu spējām?

18.diagramma

Uz šo jautājumu atbildes sniedza 169 pedagogi. 58% pedagogu uzdevumu grūtības pakāpi skolēnu spējām pielāgo ļoti bieži vai drīzāk bieži, savukārt 37% to dara vidēji. Tikai 5% pedagogu norāda, ka uzdevumu grūtības pakāpi pielāgo reti, kas kopumā liecina par plaši izmantotu pieeju mācību uzdevumu pielāgošanai skolēnu individuālajām spējām.

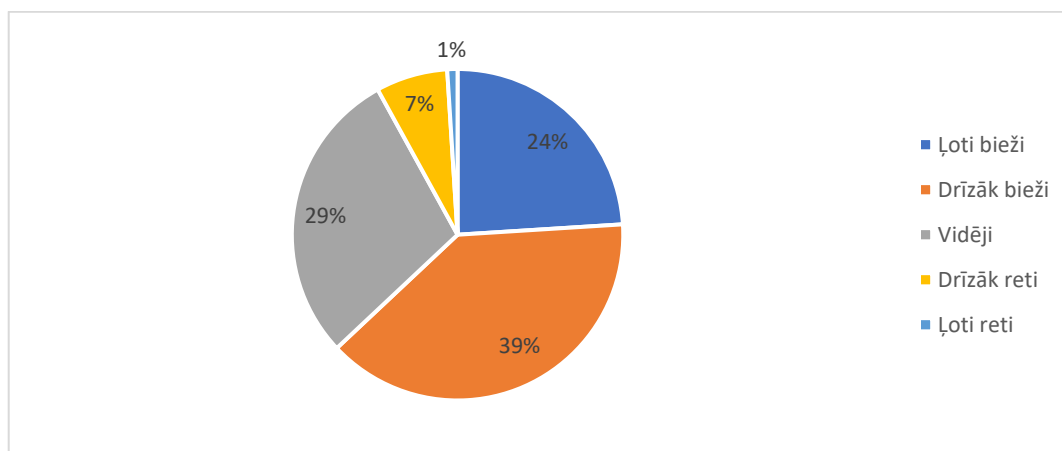
3.2. Cik bieži pedagogi izmanto dažādas mācību metodes, lai sasniegtu skolēnus ar atšķirīgiem mācīšanās stiliem?

19.diagramma

No 169 pedagogu atbildēm secināms, ka 70% pedagogu dažādas mācību metodes skolēnu ar atšķirīgiem mācīšanās stiliem sasniegšanai izmanto ļoti bieži vai drīzāk bieži, savukārt 24% to dara vidēji. Tikai 6% pedagogu norāda, ka dažādas mācību metodes izmanto drīzāk reti, kas kopumā liecina par daudzveidīgu mācību metožu izmantošanu darbā ar skolēnu atšķirīgajām vajadzībām.

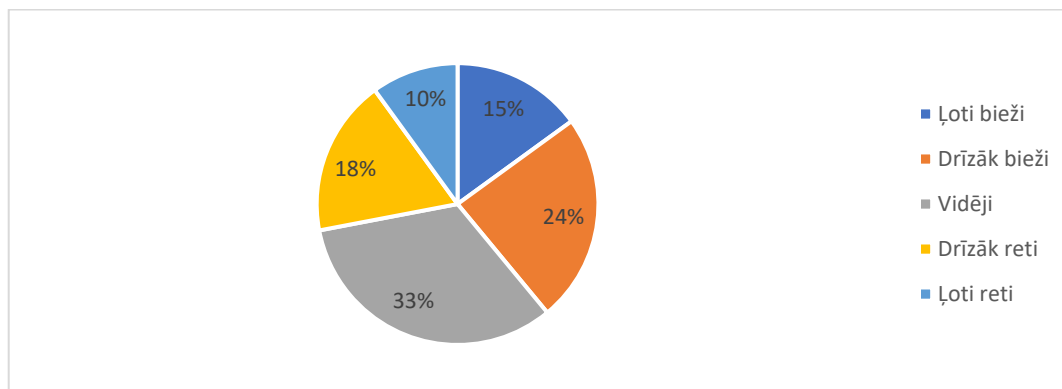
3.3. Cik bieži pedagogi pielāgo mācību tempu atsevišķiem skolēniem?

20.diagramma

Uz šo jautājumu atbildes sniedza 169 pedagogi, no kuriem 63% mācību tempu atsevišķiem skolēniem pielāgo ļoti bieži vai drīzāk bieži, savukārt 29% to dara vidēji. Tikai 8% pedagogu norāda, ka mācību tempu pielāgo reti, kas kopumā liecina par pedagogu centieniem ņemt vērā skolēnu individuālo darba tempu.

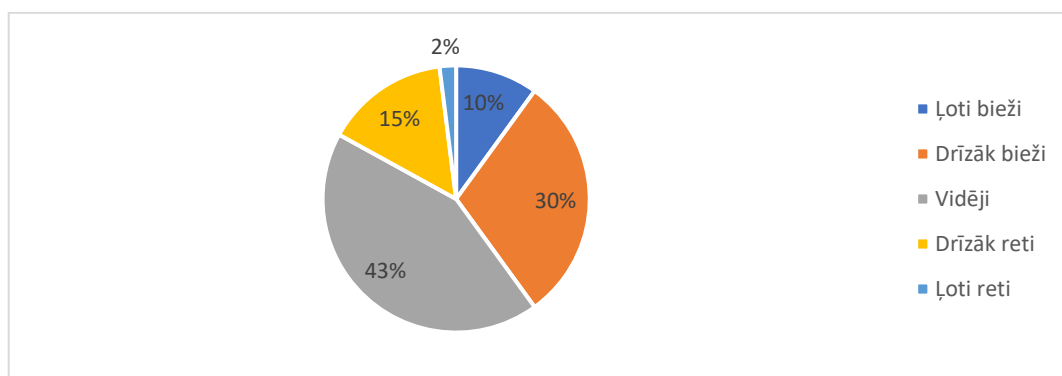
3.4. Cik bieži pedagogi sadarbojas ar atbalsta personālu (speciālo pedagogu, psihologu u.c.), lai nodrošinātu individualizētu pieeju skolēniem?

21.diagramma

No 169 atbildēm secināms, ka 39% pedagogu ar atbalsta personālu sadarbojas ļoti bieži vai drīzāk bieži, lai nodrošinātu individualizētu pieeju skolēniem, savukārt 33% šo sadarbību vērtē kā vidēji biežu. 28% pedagogu norāda, ka ar atbalsta personālu sadarbojas reti, kas norāda uz nepieciešamību turpināt stiprināt pedagogu un atbalsta speciālistu sadarbību skolēnu individuālo vajadzību nodrošināšanai.

3.5. Cik bieži pedagogi dod skolēniem iespēju izvēlēties uzdevumu izpildes veidu?

22.diagramma

Uz šo jautājumu atbildes sniedza 169 pedagogi, no kuriem 40% skolēniem bieži vai ļoti bieži dod iespēju izvēlēties uzdevumu izpildes veidu, savukārt 43% šo iespēju nodrošina vidēji bieži. 17% pedagogu norāda, ka šāda izvēles iespēja tiek piedāvāta reti, kas liecina par iespēju mācību procesā biežāk dot skolēniem izvēles iespējas, kā demonstrēt savas zināšanas un prasmes.

3.6. Kādus iekļaujošās izglītības elementus pedagogi pielieto mācību stundās?

23.diagramma

Uz šo jautājumu tika saņemtas 176 atbildes un bija iespējami vairāki atbilžu varianti. Aptaujas dati liecina, ka pedagogi visbiežāk izmanto atbalsta pasākumus, ko piešķir speciālists (75%), piešķir papildu laiku pārbaudes darbiem vai projektu nodošanai (72%) un diferencē vai pielāgo mācību materiālus un saturu (69%). 60% pedagogu nodrošina iespēju izmantot atgādnēs, bet retāk tiek izmantotas dažādas metodes uzdevumu veikšanai (22%) un organizētas izaugsmes sarunas ar skolēniem un vecākiem (10%). Minētais norāda uz iespēju vairāk attīstīt individuālu pieeju un skolēnu iesaisti mācību procesā.

3.7. Kas skolā ir galvenie šķēršļi efektīvas iekļaujošās izglītības īstenošanai?

24.diagramma

Šajā jautājumā saņemtas 176 atbildes un bija iespējami vairāki atbilžu varianti. Pedagogi kā būtiskāko šķērslī iekļaujošās izglītības īstenošanai visbiežāk min nepietiekami pieejamu atbalsta personālu (45%), kā arī vecāku un pedagogu atšķirīgo izpratni par iekļaujošo izglītību (24%). Tiek norādīts arī uz personāla zināšanu trūkumu (12%), nepietiekamu sadarbību pedagogu kolektīvā (12%) un palīg līdzekļu trūkumu (10%). Atvērtajos komentāros pedagogi papildus uzsver pieaugošo bērnu skaitu, kuriem nepieciešams atbalsts, ierobežotos atbalsta personāla resursus, īpaši pedagoga palīga trūkumu 6.–9. klašu posmā, kā arī grūtības īstenot iekļaujošo izglītību lielās klasēs ar ļoti atšķirīgām skolēnu vajadzībām. Atsevišķi komentāri pauž arī kritisku vērtējumu par iekļaujošās izglītības ieguvumiem un tās īstenošanas iespējām. Tas kopumā norāda, ka iekļaujošās izglītības īstenošanai nepieciešams stiprināt atbalsta personāla pieejamību, pedagogu sadarbību un resursus, kā arī vairāk ņemt vērā skolēnu individuālās vajadzības.

3.8. Kāds atbalsts pedagogiem ir/būtu nepieciešams, ja viņu klasē ir/būtu skolēns, kuram nepieciešami atbalsta pasākumi iekļaujošās izglītības kontekstā?

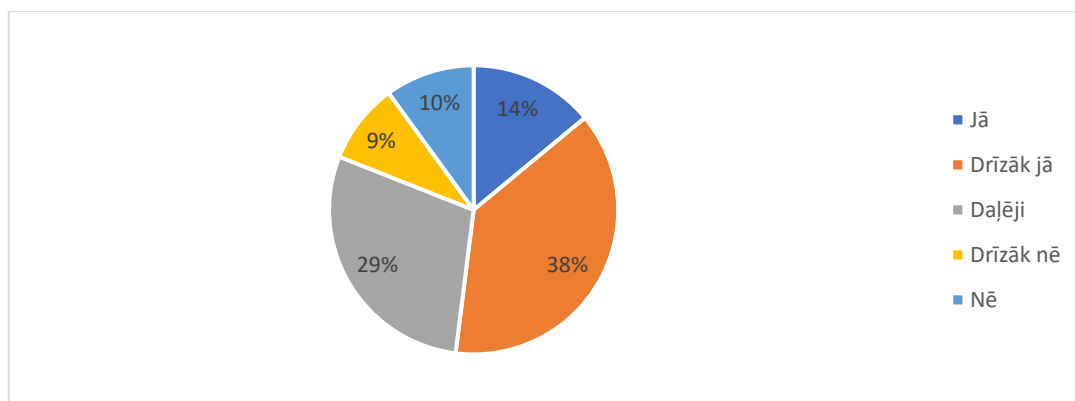

25. diagramma

Arī šajā jautājumā saņemtas 176 atbildes un bija iespējami vairāki atbilžu varianti. Pedagogi kā būtiskākos priekšnosacījumus kvalitatīvai atbalsta nodrošināšanai skolēniem visbiežāk min pedagoga palīga pieejamību (37%) un atsevišķu telpu nelielu skolēnu grupu darbam (31%), kā arī labu sadarbību ar skolēnu vecākiem (30%). Nozīmīgi tiek vērtētas arī regulāras atbalsta personāla konsultācijas un papildu apmācības (22%), kā arī savlaicīga speciālistu rekomendāciju saņemšana (21%). Tas kopumā norāda uz nepieciešamību stiprināt

praktisko atbalstu pedagogiem, nodrošināt atbilstošus resursus un veidot ciešāku sadarbību ar skolēnu ģimenēm.

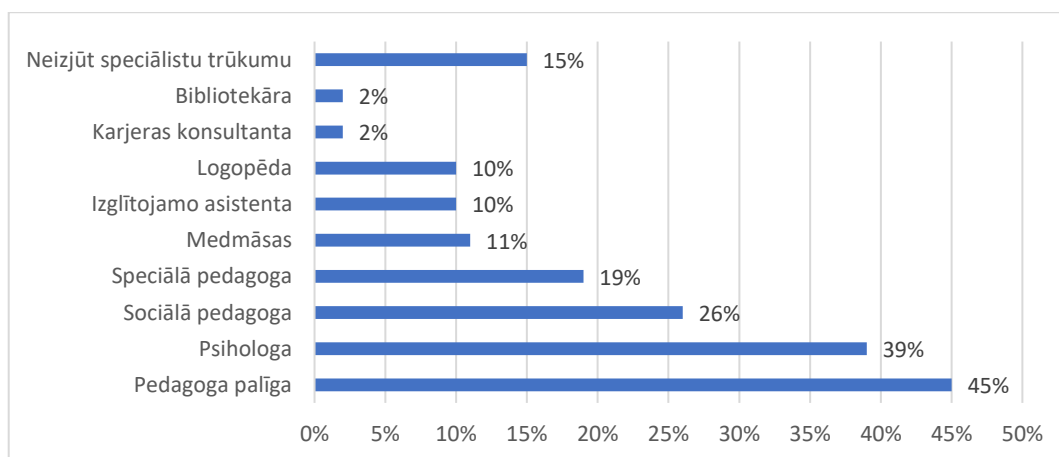
3.9. Vai skolā ir pietiekams atbalsta personāla nodrošinājums?

26.diagramma

No 176 atbildēm secināms – 52% pedagogu uzskata, ka atbalsta personāla nodrošinājums skolā ir pietiekams vai drīzāk pietiekams, savukārt 29% to vērtē kā daļēji pieejamu. 19% pedagogu atbalsta personāla nodrošinājumu vērtē kā nepietiekamu, un komentārā papildus norādīts, ka speciālisti savas funkcijas veic labi, taču būtu nepieciešams lielāks atbalsta personāla skaits. Tas kopumā norāda uz nepieciešamību izvērtēt atbalsta personāla pieejamību un kapacitāti skolās.

3.10. Kāda speciālista trūkumu pedagogi izjūt visvairāk?

27.diagramma

Aptaujas dati liecina, ka visbiežāk pedagogi izjūt pedagoģa palīga (45% no 176) un psihologa (39%) trūkumu, kā arī sociālā pedagoģa (26%) un speciālā pedagoģa (19%) nepietiekamību. 15% pedagogu norāda, ka speciālistu trūkumu neizjūt. Atvērtajos komentāros papildus uzsvērtā nepieciešamība pēc lielāka atbalsta skolēniem, kuriem tas nepieciešams, tostarp pēc papildu speciālā pedagoģa un pedagoģa palīga. Tas kopumā norāda uz nepieciešamību stiprināt atbalsta personāla pieejamību, īpaši pedagoģa palīga un psihologa atbalstu.

3.11. Ar kuru no skolēnu grupām strādāt ir vislielākās grūtības un izaicinājumi (piemēram, skolēni ar mācīšanās vai uzvedības traucējumiem, valodas barjera, sociāli nelabvēlīgs konteksts utt.)? (Atvērtais jautājums)

Pedagogu atbildēs visbiežāk tika minētas šādas grūtības un nepieciešamā atbalsta vajadzības:

- Skolēni ar uzvedības traucējumiem un uzvedības problēmām – nepieciešams papildu atbalsta personāls, pedagoga palīgs, iespēja individuāli strādāt ar skolēnu un atsevišķa telpa darbam.
- Skolēni ar mācīšanās grūtībām – nepieciešama diferencēta pieeja, papildu mācību materiāli, metodiskais atbalsts un iespēja strādāt mazākās grupās.
- Skolēni ar zemu mācību motivāciju – nepieciešams individuāls atbalsts, motivējošas pieejas un ciešāka sadarbība ar vecākiem.
- Skolēni no sociāli nelabvēlīgas vides – nozīmīga ir sociālā pedagoga un citu atbalsta speciālistu iesaiste, kā arī sadarbība ar ģimeni.
- Skolēni ar valodas barjeru un citām speciālām vajadzībām – nepieciešami atbilstoši mācību materiāli, speciālistu atbalsts un individuāla pieeja.

Kopumā pedagogu atbildes aktualizē nepieciešamību pēc lielākas atbalsta personāla pieejamības un iespējām nodrošināt individuālu pieeju skolēniem ar dažādām mācīšanās, uzvedības un sociālajām vajadzībām.

Iegūtie dati no pedagogu aptaujām liecina, ka individualizēta un iekļaujoša pieeja mācību procesā tiek īstenota plaši, pielāgojot uzdevumu grūtības pakāpi un mācību tempu, izmantojot dažādas mācību metodes un atbalsta pasākumus. Vienlaikus pedagogi kā būtiskākos izaicinājumus izceļ nepietiekamu atbalsta personāla pieejamību, īpaši pedagoga palīgu un psihologu trūkumu, kā arī lielo skolēnu skaitu ar dažādām atbalsta vajadzībām. Pedagogi uzsver nepieciešamību pēc mazākām klasēm, papildu cilvēkresursiem, ciešākas sadarbības ar vecākiem un atbalsta speciālistiem, kā arī praktiska metodiskā atbalsta, lai nodrošinātu kvalitatīvu un skolēnu individuālajām vajadzībām atbilstošu mācību procesu.

4. Izglītības iestāžu sniegtās informācijas apkopojums par PMP un sociālās atstumtības riskam pakļauto un priekšlaicīgi mācības pārtraukušo izglītojamo skaitu izglītības iestādēs, kā arī par pieejamajiem un nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem mērķa grupas izglītojamiem.

Pēc aptaujas datiem secināms, ka Gulbenes novada pamatskolas un vidusskolu 2025./2026. mācību gadā apmeklēja 433 PMP un sociālās atstumtības riskam pakļauti izglītojamie. 8 izglītojamie priekšlaicīgi pārtraukuši mācības.

Izglītības iestādēs pieejamie atbalsta pasākumi mērķa grupas izglītojamiem 2025./2026. mācību gadā:

- Atbalsta personāls: logopēds, speciālais pedagogs, psihologs, sociālais pedagogs, pedagoga palīgs, ABA speciālists, mentors.
- Individuāls atbalsts: individuāla pieeja, diferencēti uzdevumi, individuālie plāni, atbalsta pasākumi un darbs ar iekavēto mācību saturu.
- Lasītprasmes atbalsts: lasīšanas fakultatīvs, „Bērnu žūrija”, atbalsts lasītprasmei projektā “Skola – kopienā”.

- Programmas un papildu atbalsts: „Skola – kopienā”, STOP 4–7, sociāli emocionālās un karjeras izglītības atbalsts.
- Sociālais un praktiskais atbalsts: asistenta pakalpojums, ēdināšanas maksas atvieglojumi.
- Sadarbība un konsultācijas: Sadarbība ar ģimeni, pedagogiem, ĢIAC, ārstniecības un citiem ārējiem speciālistiem un institūcijām.
- Pedagogu atbalsts: Profesionālās kompetences pilnveide iekļaujošajā izglītībā un sociāli emocionālās mācīšanās jomā.

Izglītības iestādē nepieciešamie atbalsta pasākumi mērķa grupas izglītojamiem (tādi, kuri nav vai nepieciešami vairāk):

- Lielāka atbalsta speciālistu pieejamība: vairāk speciālā pedagoga, logopēda un psihologa atbalsta, kā arī sociālā pedagoga ar lielāku slodzi.
- Individuālā atbalsta stiprināšana: vairāk pedagogu palīgu un finansējuma individuālajam darbam ar izglītojamiem.
- Atbalsts ģimenēm: vairāk individuālu sarunu un konsultāciju vecākiem, kā arī praktisks atbalsts ģimenēm ar ierobežotām finansiālajām iespējām.
- Atbalsts pirmsskolā: nepieciešams speciālā pedagoga atbalsts PII un asistenta pakalpojums bērna nogādāšanai uz/no pirmsskolas.
- Starpinstitucionālā sadarbība: lielāka sociālā dienesta un citu speciālistu iesaiste konkrētu ģimeņu un bērnu atbalstā.
- Karjeras izglītības stiprināšana: plašāka karjeras izglītības un konsultāciju pieejamība.

Secinājumi par PMP plāna īstenošanu 2025./2026. mācību gadā un turpmākās rīcības Gulbenes novada pašvaldībā 2026./2027. mācību gadā

2025./2026. mācību gadā Gulbenes novada pašvaldībā turpināta PMP prevencijas sistēmas īstenošana, iesaistot izglītības iestādes, Izglītības pārvaldi, Sociālo dienestu, Bāriņtiesu, Pašvaldības policiju, Jauniešu centru un citus sadarbības partnerus. Kopumā secināms, ka PMP plāns ir kļuvis par nozīmīgu atbalsta un sadarbības instrumentu, kas palīdz mērķtiecīgi plānot preventīvo darbu, savlaicīgi identificēt riskus un meklēt risinājumus izglītojamo individuālajām vajadzībām.

Novadā tiek īstenots plašs preventīvo, atbalsta, labbūtības, karjeras izglītības un jauniešu līdzdalības aktivitāšu klāsts. Izglītības iestādes izmanto dažādas programmas un pieejas, savukārt pašvaldības institūciju un projektu sniegtās iespējas papildina skolās pieejamo atbalstu. Tiek attīstīta arī individuālā atbalsta un mentorēšanas sistēma, paplašinot iespējas mērķtiecīgi atbalstīt jauniešus ar dažādām vajadzībām un ierobežotām iespējām.

Vienlaikus monitoringa un aptauju dati apliecina, ka nepieciešams turpināt pilnveidot mācību procesa individualizāciju. Lai gan pedagogi plaši izmanto diferencēšanu, dažādas mācību metodes un pielāgojumus, ievērojama daļa skolēnu norāda uz nepieciešamību pēc lielāka individuāla skolotāja atbalsta, mierīgākas mācību vides, skaidrākiem uzdevumiem, iespējas strādāt savā tempā un uzdevumu pielāgošanas viņu spējām. Īpaši būtiski ir stiprināt skolēnu sajūtu, ka pedagogi izprot viņu individuālās mācību vajadzības.

Būtisks izaicinājums ir atbalsta personāla pieejamība un kapacitāte. Pedagogi kā nozīmīgākos šķēršļus iekļaujošas izglītības īstenošanā min nepietiekamu atbalsta personāla pieejamību, īpaši pedagoga palīga un psihologa trūkumu, kā arī nepieciešamību pēc lielākiem resursiem individuālam darbam un darbam mazākās grupās.

Vienlaikus pozitīvi vērtējama pedagogu un atbalsta speciālistu profesionālās pilnveides, supervīziju un pieredzes apmaiņas attīstība. Turpmāk būtiski nodrošināt, lai profesionālās pilnveides iespējas būtu pieejamas vienmērīgāk visās izglītības iestādēs un iegūtās zināšanas tiktu mērķtiecīgi pārnestas ikdienas praksē.

Vecāku aptaujas kopumā liecina par augstu iesaisti bērnu mācību sasniegumu uzraudzībā, tomēr vienlaikus aktualizē nepieciešamību stiprināt sadarbību un komunikāciju starp izglītības iestādi un ģimeni, kā arī uzlabot informācijas pieejamību par pašvaldībā pieejamo atbalstu. Īpaša uzmanība turpmāk pievēršama ģimenēm, kurām nepieciešams praktisks vai papildu atbalsts.

PMP un sociālās atstumtības risku jomā 2025./2026. mācību gadā tika identificēti 433 riska grupas izglītojamie, savukārt 8 izglītojamie mācības pārtrauca priekšlaicīgi. Tas apliecina nepieciešamību turpināt agrīnu risku identificēšanu un mērķētu atbalsta pasākumu nodrošināšanu, īpaši izglītojamajiem ar ilgstošiem kavējumiem, zemu mācību motivāciju, uzvedības grūtībām, mācību grūtībām un sarežģītu sociālo situāciju.

Turpmākie attīstības virzieni 2026./2027. mācību gadā:

- Stiprināt agrīnas PMP risku identificēšanas un uzraudzības sistēmu, savlaicīgi pamanot izglītojamo kavējumu, mācību sasniegumu, uzvedības, motivācijas, emocionālās labbūtības un sociālās situācijas riskus.
- Sekmēt atbalsta personāla pieejamību un kapacitāti, īpaši pedagoga palīga, psihologa, speciālā pedagoga, logopēda un sociālā pedagoga jomā, izvērtējot nepieciešamo slodžu apjomu atbilstoši izglītojamo vajadzībām.
- Stiprināt individualizētu un iekļaujošu mācību procesu, veicinot uzdevumu un mācību tempa pielāgošanu, dažādu mācību metožu izmantošanu, iespēju strādāt mazākās grupās un individuāli, kā arī skolēnu iesaisti sava mācību procesa plānošanā.
- Pilnveidot pedagogu un atbalsta personāla sadarbību, veidojot vienotu pieeju izglītojamo vajadzību identificēšanai, atbalsta plānošanai, informācijas aprītei un rezultātu izvērtēšanai. Aptaujas dati īpaši aktualizē nepieciešamību stiprināt pedagogu sadarbību ar atbalsta personālu.
- Stiprināt sadarbību ar ģimenēm, īpaši gadījumos, kad bērnam ir paaugstināts PMP risks, nodrošinot savlaicīgas individuālas sarunas, konsultācijas, praktisku atbalstu un skaidru informāciju par pašvaldībā pieejamajiem pakalpojumiem un atbalsta iespējām.
- Turpināt attīstīt starpinstitucionālo sadarbību, īpašu uzmanību pievēršot savlaicīgai informācijas apmaiņai, vienotai rīcībai un pēctecīgam atbalstam sarežģītās izglītojamo un ģimeņu situācijās. Regulāra sadarbība jau ir atzīta par vienu no būtiskākajiem PMP risku mazināšanas instrumentiem.
- Attīstīt mērķētu atbalstu izglītojamajiem ar zemu mācību motivāciju un uzvedības grūtībām, izmantojot mentorēšanu, individuālu atbalstu, sociāli emocionālo prasmju attīstīšanu, karjeras izglītību un citas pielāgotas intervences.
- Turpināt attīstīt jauniešu mentorēšanas sistēmu, izmantojot projektu “Krustojums M”, “Skola-kopienā” un “Proti un dari” pieredzi, lai veidotu ilgtspējīgu un koordinētu individuālā atbalsta modeli jauniešiem ar paaugstinātiem riskiem.
- Stiprināt vecāku un pedagogu kopīgu izpratni par iekļaujošo izglītību, veidojot praktiskus informatīvus un profesionālās pilnveides pasākumus, kas palīdz vienoti izprast bērnu dažādās vajadzības un iespējamās atbalsta risinājumus.
- Turpināt attīstīt monitoringu un datu izmantošanu lēmumu pieņemšanā, regulāri apkopojot izglītojamo, vecāku, pedagogu un institūciju sniegto informāciju un izmantojot to atbalsta pasākumu plānošanai un PMP plāna īstenošanas izvērtēšanai.

Kopumā Gulbenes novada PMP prevencijas sistēmas attīstība turpmākajā periodā būtu vērsta ne tikai uz esošo aktivitāšu turpināšanu, bet arī uz agrīnākas rīcības, individualizēta atbalsta, speciālistu pieejamības, ģimeņu iesaistes un vienotas starpinstitucionālās pieejas stiprināšanu. Būtiski saglabāt jau izveidoto sadarbības tīklu un vienlaikus mērķtiecīgi attīstīt tos resursus un atbalsta formas, kas ļauj savlaicīgi novērst risku eskalāciju un veicināt ikviena bērna un jaunieša līdzdalību izglītībā.